Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0147

Správa Komisie o právnom štáte 2025

Uznesenie Európskeho parlamentu z 29. apríla 2026 o správe Komisie o právnom štáte 2025 (2025/2239(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“), a najmä na jej článok 2, článok 3 ods. 1, článok 3 ods. 3 druhý pododsek, článok 4 ods. 3 a články 5, 6, 7, 11, 19 a 49,

– so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), a najmä na jej články týkajúce sa rešpektovania, ochrany a podpory demokracie, právneho štátu a základných práv v Únii vrátane článkov 70, 258, 259, 260, 263, 265 a 267,

– so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“),

– so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SDEÚ“),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 8. júla 2025 s názvom Správa o právnom štáte 2025 – Situácia v oblasti právneho štátu v Európskej únii (COM(2025)0900) a na prílohu k tomuto oznámeniu obsahujúcu odporúčania pre členské štáty,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2092 zo 16. decembra 2020 o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie[1] (nariadenie o podmienenosti právnym štátom),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom

[1] Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku[2] (nariadenie o spoločných ustanoveniach),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2024/2509 z 23. septembra 2024 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie[3] (nariadenie o rozpočtových pravidlách), a najmä na jeho článok 6 ods. 3,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/692 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje program Občania, rovnosť, práva a hodnoty a zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1381/2013 a nariadenie Rady (EÚ) č. 390/2014[4],

– so zreteľom na balík návrhov Komisie týkajúcich sa viacročného finančného rámca na roky 2028 – 2034,

– so zreteľom na nástroje OSN na ochranu ľudských práv a základných slobôd, ako sú Všeobecná deklarácia ľudských práv, Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (ICCPR), Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (ICERD), Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW) a Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím (CRPD), Deklarácia o právach osôb patriacich k národnostným alebo etnickým, náboženským a jazykovým menšinám, odporúčania fóra OSN pre otázky menšín a na odporúčania a správy zo všeobecného pravidelného preskúmania OSN, ako aj na judikatúru orgánov monitorujúcich zmluvy OSN a osobitné postupy Rady OSN pre ľudské práva,

– so zreteľom na zásady OSN týkajúce sa postavenia vnútroštátnych inštitúcií (parížske zásady) prijaté rezolúciou Valného zhromaždenia OSN 48/134 z 20. decembra 1993,

– so zreteľom na Deklaráciu OSN o ochrancoch ľudských práv prijatú v roku 1998 a na usmernenia EÚ o ochrancoch ľudských práv prijaté v júni 2004,

– so zreteľom na Európsky dohovor o ľudských právach (EDĽP), Európsku sociálnu chartu, judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) a uznesenia Európskeho výboru pre sociálne

---

2 Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.

3 Ú. v. EÚ L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

4 Ú. v. EÚ L 156, 5.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj.

práva a na dohovory, odporúčania, uznesenia, stanoviská a správy Parlamentného zhromaždenia, Výboru ministrov, komisára Rady Európy pre ľudské práva, Európskej komisie proti rasizmu a intolerancii, Riadiaceho výboru pre nediskrimináciu, rozmanitosť a začlenenie, Benátskej komisie a ďalších orgánov Rady Európy,

– so zreteľom na Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu a o boji proti nemu,

– so zreteľom na Európsku chartu regionálnych alebo menšinových jazykov a na Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín, ktoré prijala Rada Európy,

– so zreteľom na 34. všeobecnú správu o činnosti Európskeho výboru Rady Európy na zabránenie mučeniu a neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (CPT) z roku 2024,

– so zreteľom na 25. všeobecnú správu (2024) o činnosti Skupiny štátov proti korupcii (GRECO) Rady Európy,

– so zreteľom na Memorandum o porozumení medzi Radou Európy a Európskou úniou z 23. mája 2007 a závery Rady zo 17. decembra 2024 o prioritách EÚ v oblasti spolupráce s Radou Európy na roky 2025 – 2026,

– so zreteľom na Dohovor Rady Európy o ochrane povolania advokáta, ktorý bol prijatý 12. marca 2025 a otvorený na podpis 13. mája 2025,

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní[5],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2016 s odporúčaniami pre Komisiu o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva[6],

– so zreteľom na návrh Komisie z 20. decembra 2017 na rozhodnutie Rady o určení jasného rizika vážneho porušenia zásad právneho štátu zo strany Poľskej republiky (COM(2017)0835), vydaný v súlade s článkom 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ,

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. februára 2018 o ochrane a nediskriminácii menšín v členských štátoch EÚ[7],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 1. marca 2018 o rozhodnutí Komisie

---

5 Ú. v. EÚ L 65, 11.3.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/343/oj.

6 Ú. v. EÚ C 215, 19.6.2018, s. 162.

7 Ú. v. EÚ C 463, 21.12.2018, s. 21.

aktivovať článok 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ so zreteľom na situáciu v Poľsku[8],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 19. apríla 2018 o potrebe vytvoriť nástroj európskych hodnôt na podporu organizácií občianskej spoločnosti, ktoré v Európskej únii na miestnej a vnútroštátnej úrovni presadzujú základné hodnoty[9],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 12. septembra 2018 o návrhu, ktorým sa Rada vyzýva, aby podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ rozhodla, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená, zo strany Maďarska[10],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 13. novembra 2018 o minimálnych normách pre menšiny v EÚ[11],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. novembra 2018 o potrebe komplexného mechanizmu EÚ na ochranu demokracie, právneho štátu a základných práv[12],

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 3. apríla 2019 s názvom Ďalšie posilnenie právneho štátu v Únii – Súčasný stav a možné ďalšie kroky (COM(2019)0163),

– so zreteľom na oznámenie Komisie zo 17. júla 2019 s názvom Posilnenie právneho štátu v Únii – koncepcia pre prijatie opatrení (COM(2019)0343),

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. októbra 2020 o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva[13],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 13. novembra 2020 o vplyve opatrení súvisiacich s pandémiou ochorenia COVID-19 na demokraciu, právny štát a základné práva[14],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. decembra 2020 európskej iniciatíve občanov „Minority SafePack – milión podpisov za rozmanitosť v Európe“[15],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 11. marca 2021 o vyhlásení EÚ za zónu slobody pre LGBTIQ osoby[16],

---

8 Ú. v. EÚ C 129, 5.4.2019, s. 13.
9 Ú. v. EÚ C 390, 18.11.2019, s. 117.
10 Ú. v. EÚ C 433, 23.12.2019, s. 66.
11 Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 13.
12 Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 45.
13 Ú. v. EÚ C 395, 29.9.2021, s. 2.
14 Ú. v. EÚ C 415, 13.10.2021, s. 36.
15 Ú. v. EÚ C 445, 29.10.2021, s. 70.
16 Ú. v. EÚ C 474, 24.11.2021, s. 140.

– so zreteľom na svoje uznesenie z 10. júna 2021 o situácii v oblasti právneho štátu v Európskej únii a o uplatňovaní nariadenia (EÚ, Euratom) 2020/2092 o podmienenosti[17],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 24. júna 2021 o správe Komisie o právnom štáte za rok 2020[18],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady o boji proti korupcii, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2003/568/SVV a Dohovor o boji proti korupcii úradníkov Európskych spoločenstiev alebo úradníkov členských štátov Európskej únie a ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 8. júla 2021 o vytvorení usmernení pre uplatňovanie všeobecného režimu podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie[19],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. septembra 2021 s odporúčaniami pre Komisiu o určení rodovo motivovaného násilia za novú oblasť trestnej činnosti uvedenú v článku 83 ods. 1 ZFEÚ[20],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 11. novembra 2021 s názvom Posilňovanie demokracie a slobody a plurality médií v EÚ: nenáležité využívanie žalôb v rámci občianskeho a trestného práva na umlčanie novinárov, MVO a občianskej spoločnosti[21],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 15. decembra 2021 o hodnotení preventívnych opatrení na predchádzanie korupcii, neoprávneným výdavkom a zneužívaniu finančných prostriedkov EÚ a vnútroštátnych finančných prostriedkov v prípade pohotovostných fondov a krízových výdavkových oblastí[22],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 8. marca 2022 o zmenšujúcom sa priestore pre občiansku spoločnosť v Európe[23],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 10. marca 2022 o právnom štáte a dôsledkoch rozsudku Súdneho dvora EÚ[24],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 19. mája 2022 o správe Komisie o právnom štáte za rok 2021[25],

---

17 Ú. v. EÚ C 67, 8.2.2022, s. 86.
18 Ú. v. EÚ C 81, 18.2.2022, s. 27.
19 Ú. v. EÚ C 99, 1.3.2022, s. 146.
20 Ú. v. EÚ C 117, 11.3.2022, s. 88.
21 Ú. v. EÚ C 205, 20.5.2022, s. 2.
22 Ú. v. EÚ C 251, 30.6.2022, s. 48.
23 Ú. v. EÚ C 347, 9.9.2022, s. 2.
24 Ú. v. EÚ C 347, 9.9.2022, s. 168.
25 Ú. v. EÚ C 479, 16.12.2022, s. 18.

– so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júna 2022 o právnom štáte a potenciálnom schválení poľského národného plánu obnovy[26],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 15. septembra 2022 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii v rokoch 2020 a 2021[27],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 15. septembra 2022 o návrhu rozhodnutia Rady o určení podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená, zo strany Maďarska[28],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 20. októbra 2022 o rastúcom počte trestných činov z nenávisti voči LGBTIQ+ osobám v celej Európe s ohľadom na nedávnu homofóbnu vraždu na Slovensku[29],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 10. novembra 2022 o rasovej spravodlivosti, nediskriminácii a boji proti rasizmu v EÚ[30],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 24. novembra 2022 o posúdení dodržiavania podmienok právneho štátu Maďarskom podľa nariadenia o podmienenosti a o súčasnom stave maďarského plánu obnovy a odolnosti[31],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 30. marca 2023 o správe o právnom štáte 2022 – situácia v oblasti právneho štátu v Európskej únii[32],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 18. apríla 2023 o inštitucionálnych vzťahoch medzi EÚ a Radou Európy[33],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 1. júna 2023 o porušovaní zásad právneho štátu a základných práv v Maďarsku a o zmrazených finančných prostriedkoch EÚ[34],

– so zreteľom na správu svojho Vyšetrovacieho výboru na prešetrenie používania softvéru Pegasus a rovnocenného špionážneho softvéru (PEGA) a na svoje odporúčanie z 15. júna 2023 Rade a Komisii v nadväznosti na vyšetrovanie údajného porušenia práva Únie a nesprávneho úradného postupu pri jeho uplatňovaní v súvislosti s používaním softvéru Pegasus a rovnocenného špionážneho

---

26 Ú. v. EÚ C 493, 27.12.2022, s. 108.
27 Ú. v. EÚ C 125, 5.4.2023, s. 80.
28 Ú. v. EÚ C 125, 5.4.2023, s. 463.
29 Ú. v. EÚ C 149, 28.4.2023, s. 22.
30 Ú. v. EÚ C 161, 5.5.2023, s. 10.
31 Ú. v. EÚ C 167, 11.5.2023, s. 74.
32 Ú. v. EÚ C 341, 27.9.2023, s. 2.
33 Ú. v. EÚ C, C/2023/442, 1.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/442/oj.
34 Ú. v. EÚ C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.

softvéru[35],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 11. júla 2023 o volebnom zákone, vyšetrovacej komisii a právnom štáte v Poľsku[36],

– so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku zo 6. decembra 2023 s názvom Nenávisť tu nemá miesto: Európa zjednotená proti nenávisti (JOIN(2023)0051),

– so zreteľom na svoje uznesenie z 18. januára 2024 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii – výročná správa za roky 2022 a 2023[37],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 18. januára 2024 o rozšírení zoznamu trestných činov v EÚ o nenávistné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti[38],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 28. februára 2024 s názvom Správa o správe Komisie o právnom štáte za rok 2023[39],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 29. februára 2024 o prehĺbení integrácie EÚ s ohľadom na budúce rozšírenie[40],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1083 z 11. apríla 2024, ktorým sa stanovuje spoločný rámec pre mediálne služby na vnútornom trhu a mení smernica 2010/13/EÚ (Európsky akt o slobode médií)[41],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 24. apríla 2024 o prebiehajúcich vypočutiach podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ týkajúcich sa Maďarska s cieľom posilniť právny štát a ich rozpočtové dôsledky[42],

– so zreteľom na ukončenie postupu proti Poľsku podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ, ktoré Európska komisia oznámila 29. mája 2024 v

---

35 Ú. v. EÚ C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
36 Ú. v. EÚ C, C/2024/3995, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj.
37 Ú. v. EÚ C, C/2024/5739, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj.
38 Ú. v. EÚ C, C/2024/5733, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.
39 Ú. v. EÚ C, C/2024/6743, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.
40 Ú. v. EÚ C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.
41 Ú. v. EÚ L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj.
42 Ú. v. EÚ C, C/2025/3705, 17.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3705/oj.

nadväznosti na kroky, ktoré Poľsko prijalo na obnovenie súladu s normami EÚ v oblasti právneho štátu;

– so zreteľom na závery Rady z 27. júna 2024 vrátane plánu budúcej práce na vnútorných reformách,

– so zreteľom na akčný plán EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024 (JOIN(2020)0005), ktorý bol predĺžený do roku 2027,

– so zreteľom na správu Komisie z 10. októbra 2024 s názvom Financovanie podpory, ochrany a presadzovania základných práv – Výročná správa o uplatňovaní Charty základných práv EÚ – 2024 (COM(2024)0456),

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. mája 2025 o prepracovanom dlhodobom rozpočte pre Úniu v meniacom sa svete[43],

– so zreteľom na návrh Komisie zo 16. júla 2025 na nariadenie Rady, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2028 – 2034 (COM(2025)0571),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 8. októbra 2025 s názvom Únia rovnosti: Stratégia pre rovnosť LGBTIQ osôb na roky 2026 – 2030,

– so zreteľom na oznámenie Komisie zo 4. novembra 2025 s názvom Oznámenie o politike rozširovania EÚ (COM(2025)0690) a na súvisiace sprievodné pracovné dokumenty útvarov Komisie (balík týkajúci sa rozširovania zo 4. novembra 2025),

– so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 12. novembra 2025 s názvom Európsky štít na ochranu demokracie: opora silných a odolných demokracií (JOIN(2025)0791),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 12. novembra 2025 s názvom Stratégia EÚ pre občiansku spoločnosť (COM(2025)0790),

– so zreteľom na svoje uznesenie z 25. novembra 2025 o návrhu rozhodnutia Rady o určení podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená, zo strany Maďarska[44],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 18. decembra 2025 o vykonávaní režimu podmienenosti právnym štátom[45],

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. januára 2026 s názvom Únia rovnosti: Stratégia proti rasizmu na roky 2026 – 2030

---

43 Prijaté texty, P10_TA(2025)0090.
44 Prijaté texty, P10_TA(2025)0283.
45 Prijaté texty, P10_TA(2025)0343.

(COM(2026)0012),

– so zreteľom na osobitné správy Európskeho dvora audítorov zo 17. decembra 2024 o presadzovaní práva EÚ (28/2024), z 22. februára 2024 o právnom štáte v EÚ (03/2024) a z 10. januára 2022 o podpore EÚ pre právny štát na západnom Balkáne (01/2022), na jeho preskúmanie z 28. februára 2024 týkajúce sa podávania správ Komisie o právnom štáte (02/2024) a na osobitnú správu o transparentnosti financovania MVO z prostriedkov EÚ (11/2025) a na ich príslušné odporúčania,

– so zreteľom na politické usmernenia pre budúcu Európsku komisiu na roky 2024 – 2029, ktoré 18. júla 2024 predstavila Európskemu parlamentu Ursula von der Leyenová, vtedajšia kandidátka na predsedníčku Komisie, na prejav predsedníčky Komisie o stave Únie, ktorý predniesla 10. septembra 2025 v Európskom parlamente, a na oznámenie Komisie z 21. októbra 2025 s názvom Pracovný program Komisie na rok 2026 (COM(2025)0870),

– so zreteľom na prieskumy Eurobarometra z rokov 2024 a 2025,

– so zreteľom na zistenia rýchleho prieskumu Eurobarometra č. 569 zo septembra 2025 na tému Výzvy a priority EÚ,

– so zreteľom na správy, prieskumy a stanoviská Agentúry Európskej únie pre základné práva (FRA),

– so zreteľom na príspevok Agentúry Európskej únie pre základné práva (FRA), ktorý predložila Komisii v rámci prípravy správy o právnom štáte 2025,

– so zreteľom na stanovisko Európskeho výboru regiónov z 2. apríla 2025 s názvom Miestne a regionálne hľadisko pri uplatňovaní zásad právneho štátu v Európskej únii,

– so zreteľom na správu Inštitútu demokracie Stredoeurópskej univerzity – Kliniky pre právny štát s názvom Právny štát za hranicami členských štátov EÚ: hodnotenie výkonnosti Únie 2025,

– so zreteľom na štúdiu, ktorú si vyžiadal Výbor pre rozpočet, s názvom Nástroje na ochranu rozpočtu EÚ pred porušovaním zásad právneho štátu: nariadenie o podmienenosti v kontexte[46],

– so zreteľom na svoje uznesenia o prípadoch porušovania demokracie, zásad právneho štátu a základných práv v členských

---

46 Rubio, E. a kol., „The tools for protecting the EU budget from breaches of the rule of law: the Conditionality Regulation in context“, Európsky parlament, generálne riaditeľstvo pre vnútorné politiky, tematická sekcia pre rozpočtové veci, apríl 2023.

štátoch,

– so zreteľom na správy o spätnej väzbe, správy zo služobných ciest, otázky na písomné zodpovedanie a odpovede svojej monitorovacej skupiny pre demokraciu, právny štát a základné práva (DRFMG)[47],

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na stanoviská Výboru pre právne veci a Výboru pre rozpočet a stanovisko Podvýboru pre ľudské práva,

– so zreteľom na správu Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (A10-0091/2026),

A. keďže EÚ je založená na hodnotách rešpektovania ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, zásad právneho štátu a dodržiavania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám, ktoré sú stanovené v článku 2 Zmluvy o EÚ, zohľadnené v charte a zakotvené v medzinárodných zmluvách o ľudských právach; keďže charta je súčasťou primárneho práva EÚ; keďže ide o spoločné hodnoty všetkých členských štátov a EÚ a každý členský štát by ich mal podporovať a aktívne presadzovať vo všetkých svojich politikách, a to konzistentne vo vnútorných, ako aj vonkajších politikách; keďže členské štáty by mali zabezpečiť, aby nedochádzalo k žiadnym ústupkom od ochrany hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ; keďže akékoľvek oslabenie týchto hodnôt predstavuje systémové ohrozenie práv a slobôd ľudí žijúcich v EÚ;

B. keďže v článku 49 Zmluvy o EÚ sa stanovuje, že každý európsky štát, ktorý žiada o členstvo v EÚ, musí rešpektovať hodnoty uvedené v článku 2 Zmluvy o EÚ a zaviazať sa k ich presadzovaniu; keďže pristúpenie musí byť aj naďalej procesom založeným výlučne na dosiahnutých výsledkoch a vyplývajúcim zo súladu s kodanskými kritériami, najmä tými, ktoré sa týkajú demokracie, právneho štátu a ľudských práv; keďže kodanské kritériá stanovujú, že tieto zásady nemožno po pristúpení ignorovať ani nanovo vykladať; keďže toto dodržiavanie si zároveň vyžaduje postupné zosúlaďovanie s politikami a pozíciami EÚ vrátane spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, a najmä s jej prístupom založeným na ľudských právach;

C. keďže právny štát, základné práva, fungovanie demokratických inštitúcií, reforma verejnej správy a hospodárske kritériá tvoria

---

47 Všetky monitorovacie činnosti skupiny DRFMG nájdete: v prípade posledného funkčného obdobia na: https://www.europarl.europa.eu/committees/en/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662 a v prípade tohto funkčného obdobia na: https://www.europarl.europa.eu/committees/en/working-group-democracy-rule-of-law-and-/product-details/20241205CDT13884.

základné hodnoty procesu pristúpenia k EÚ; keďže dôveryhodné reformy a nezvratné úspechy v týchto oblastiach sú nevyhnutné na zabezpečenie rovnosti pred zákonom a praktického uplatňovania základných práv;

D. keďže v súlade so závermi Európskej rady z 27. júna 2024 by mali súbežne s procesom rozširovania napredovať aj vnútorné reformy, aby sa zabezpečilo, že politiky EÚ budú pripravené na budúcnosť;

E. keďže situácia osôb patriacich k menšinám by sa mala pravidelne monitorovať a zohľadňovať v správe o právnom štáte;

F. keďže EÚ by mala v rámci svojich právomocí presadzovať a aktívne chrániť sociálne a základné práva, na ktorých bola postavená; keďže pretrvávajúce nedostatky v ochrane hospodárskych a sociálnych práv vrátane práva na spravodlivé a primerané pracovné podmienky, sociálneho zabezpečenia a ochrany, prístupu k zdravotnej starostlivosti a vzdelávaniu, podpory prístupu k primeranému bývaniu a zásady nediskriminácie sa musia považovať za vážnu hrozbu pre hodnoty zakotvené v článku 2 Zmluvy o EÚ;

G. keďže v roku 2025 čelila EÚ vo svojich členských štátoch vážnym výzvam a úpadku demokracie v súvislosti s ochranou právneho štátu, demokracie a základných práv, ktoré spolu neoddeliteľne súvisia; keďže podľa správy o právnom štáte 2025 sa zistili štrukturálne nedostatky v justičných systémoch, presadzovaní boja proti korupcii, verejnej službe, správe médií a systéme bŕzd a protiváh, pričom sa zároveň potvrdila pozitívna trajektória vo viacerých členských štátoch a ukázalo sa, že ročný cyklus právneho štátu naďalej podnecuje a podporuje pokrok;

H. keďže agentúra FRA vo svojej správe o základných právach 2025[48] zdôrazňuje, že geopolitické zmeny, ako aj legislatívny a spoločenský vývoj predstavujú záťaž pre základné práva v EÚ a rozdeľujúca politika identity zohráva úlohu pri zvyšovaní miery rasizmu a nenávisti, čo spôsobuje utrpenie ľuďom rôzneho etnického pôvodu a náboženským komunitám; keďže v správe sa takisto konštatuje, že nenávistné prejavy a škodlivý obsah sa naďalej šíria na internete bez kontroly, rýchle digitálne zmeny a vývoj umelej inteligencie môžu prehĺbiť existujúce nerovnosti a že strata tisícov životov na mori a obvinenia zo zlého zaobchádzania na hraniciach vzbudzujú obavy, pokiaľ ide o zaobchádzanie so žiadateľmi o azyl a migrantmi; keďže tieto trendy ohrozujú demokratické hodnoty a rovnosť a predstavujú riziko pre základné práva ľudí, pričom niektorí ľudia v celej EÚ naďalej čelia finančným problémom kvôli pretrvávajúcim zložitým sociálno-ekonomickým podmienkam, ktoré neúmerne postihujú tých, ktorí sú už ohrození chudobou, a ďalej prehlbujú existujúce

---

48 Agentúra Európskej únie pre základné práva, Správa o základných právach 2025, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxembursko, 2025.

nerovnosti pre znevýhodnené skupiny; keďže napriek výzvam, ktorým sme čelili v roku 2024, došlo k pozitívnemu vývoju, ako sú právne predpisy EÚ v oblasti regulácie online priestoru a umelej inteligencie, ktorých cieľom je zaistiť, aby sa v digitálnom prostredí rešpektovali základné práva;

I. keďže opätovne vyjadruje svoje dlhodobé znepokojenie nad tým, že v členskom štáte, na ktorý sa vzťahuje konanie podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ, pokračuje systémová koncentrácia politickej moci, narúšanie inštitucionálnych bŕzd a protiváh a oslabovanie nezávislých orgánov dohľadu, a to napriek opakovaným výzvam na nápravu;

J. keďže napriek narastajúcemu tlaku na občiansky priestor v celej EÚ správa o právnom štáte 2025 dostatočne neodráža naliehavosť tohto tlaku a súvisiacich štrukturálnych hrozieb a boli vydané len obmedzené odporúčania; keďže správa sa primerane nezaoberá pretrvávajúcimi obavami týkajúcimi sa nezávislosti súdnictva, slobody médií, korupcie a systému bŕzd a protiváh v niektorých členských štátoch;

K. keďže Komisia sa vo viacerých členských štátoch komplexne nezaoberala obmedzením slobody zhromažďovania, prístupu k informáciám, integrity volebného procesu a diskrimináciou;

L. keďže Súdny dvor EÚ vo veci C-713/23 rozhodol, že členský štát musí na účely práv priznaných právom EÚ uznať manželstvo medzi dvoma občanmi EÚ rovnakého pohlavia, ktoré bolo zákonne uzavreté v inom členskom štáte, v ktorom si uplatňovali slobodu pohybu a pobytu; keďže Súdny dvor EÚ konštatoval, že odmietnutie takéhoto uznania je v rozpore s právom EÚ, pretože porušuje slobodu pohybu a pobytu, ako aj základné právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života;

M. keďže podľa indexov slobody médií v rámci EÚ sa nebezpečná blízkosť medzi spravodajskými médiami a tými, ktorí sú pri moci, prejavuje ako neprehľadné a nerovnomerné šírenie štátnej reklamy; keďže mediálne prostredie je charakterizované konfliktom záujmov a ak regionálne médiá odolávajú tlaku, čelia strategickým žalobám proti verejnej účasti, ktoré odčerpávajú ich finančné prostriedky; keďže sa objavujú znaky nádeje, pričom niektoré mediálne odvetvia sa po znížení právnych tlakov zotavujú, iné vykazujú pozitívnu hospodársku dynamiku a niektoré dosahujú vysokú úroveň slobody tlače;

N. keďže vo viacerých členských štátoch sú novinári naďalej terčom ohováračských kampaní, nepatričných žalôb, zastrašovania a vyhrážok, čo vedie k strachu a autocenzúre a oslabuje právo verejnosti na informácie; keďže niektorí novinári sú nútení žiť pod policajnou ochranou;

O. keďže Vyšetrovací výbor na prešetrenie používania softvéru Pegasus a rovnocenného špionážneho softvéru (ďalej len „PEGA“) zistil, že takéto nástroje boli vo viacerých členských štátoch nezákonne nasadené proti novinárom, občianskej spoločnosti, právnikom, predstaviteľom opozície a verejným činiteľom; keďže tento výbor zdokumentoval závažné porušenia súkromia, ochrany údajov a slobody prejavu a upozornil, že takéto praktiky predstavujú systémovú hrozbu pre demokraciu a základné práva v EÚ; keďže používanie špionážnych sledovacích technológií, ako sú Predator, Pegasus a Paragon Graphite, proti novinárom v EÚ naďalej vzbudzuje vážne obavy;

P. keďže určité prípady porušovania základných práv môžu súvisieť s využívaním niektorých finančných prostriedkov EÚ, a to najmä pokiaľ ide o podmienky prijímania žiadateľov o azyl, umiestňovanie osôb so zdravotným postihnutím a detí do ústavov a niektoré projekty v oblasti obnovy miest, bývania a vzdelávania[49]; keďže niektoré finančné prostriedky EÚ mohli byť nasmerované do spoločností spojených s intruzívnymi sledovacími technológiami[50]; keďže by sa malo posilniť riadenie finančných prostriedkov EÚ a dohľad nad nimi, aby sa zabránilo takémuto porušovaniu a zabezpečil sa úplný súlad so zárukami stanovenými v práve EÚ;

Q. keďže boli vyjadrené obavy[51] v súvislosti s reštriktívnymi opatreniami EÚ zavedenými rozhodnutím Rady (SZBP) 2024/2643[52] a nariadením Rady (EÚ) 2024/2642[53], najmä pokiaľ ide o ich potenciálny vplyv na

---

49 Bridge EU, „1.1 Billion Euros, 63 Projects, Six Countries, One Pattern: How EU Funds Violate Fundamental Rights“ (1,1 miliardy EUR, 63 projektov, šesť krajín, jeden vzor: ako fondy EÚ porušujú základné práva), Bridge EU 2025.

50 Business & Human Rights Resource Centre, „EU: 39 Members of the European Parliament from 4 political groups call for answers regarding taxpayer funding fuelling spyware“ (39 poslancov Európskeho parlamentu zo 4 politických skupín žiada odpovede na otázky týkajúce sa financovania podpory špionážneho softvéru daňovými poplatníkmi), webové sídlo Business & Human Rights Resource Centre, 1. október 2025.

51 Úrad vysokého komisára OSN pre ľudské práva (OHCHR), „European Union: Restrictive measures against academics negatively impact human rights, say UN experts“ (Európska únia: reštriktívne opatrenia voči akademickým pracovníkom majú negatívny vplyv na ľudské práva, tvrdia experti OSN), webové sídlo Úradu vysokého komisára OSN pre ľudské práva, 26. január 2026.

52 Rozhodnutie Rady (SZBP) 2024/2643 z 8. októbra 2024 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na destabilizačné činnosti Ruska (Ú. v. EÚ L, 2024/2643, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2643/oj).

53 Nariadenie Rady (EÚ) 2024/2642 z 8. októbra 2024 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na destabilizačné činnosti Ruska (Ú. v. EÚ L, 2024/2642, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2642/oj).

práva jednotlivcov vrátane novinárov a potrebu zabezpečiť, aby sa takéto opatrenia uplatňovali v súlade s požiadavkou proporcionality podľa práva EÚ, dodržiavaním riadneho procesu, súdnym dohľadom a primeranými právnymi zárukami v súlade s medzinárodnými normami v oblasti ľudských práv;

R. keďže korupcia je pre občanov EÚ naďalej veľkým problémom, ako vyplýva z prieskumu Eurobarometra o korupcii z roku 2025[54]; keďže najmä 69 % respondentov považuje korupciu vo svojej krajine za rozšírenú a 51 % sa domnieva, že je rozšírená v rámci politických strán; keďže drvivá väčšina respondentov prieskumu odmieta korupčné praktiky, pričom 71 % považuje za absolútne neprijateľné preukazovať láskavosti výmenou za výhody od verejných orgánov, 74 % odmieta poskytovať dary a 80 % odmieta platiť za získanie takýchto výhod; keďže 5 % respondentov uviedlo, že sa v posledných 12 mesiacoch stretli s korupciou alebo boli jej svedkami, ale iba jeden z piatich ju oznámil a menej ako polovica respondentov vie, kde možno prípad korupcie oznámiť;

S. keďže Skupina štátov proti korupcii (GRECO) Rady Európy vo svojej 25. všeobecnej správe o činnosti zdôrazňuje, že sú naďalej nevyhnutné zásadné reformy na posilnenie nezávislosti súdnictva, prokuratúry a orgánov presadzovania práva a na obnovenie dôvery vo verejné inštitúcie, v politické vedenie, súdnictvo a orgány presadzovania práva, čo si vyžaduje trvalé protikorupčné úsilie, silnejší dozor a nezávislý dohľad, pevný a vyvážený rámec pre riadenie interakcií osôb v najvyšších výkonných funkciách s lobistami a tretími stranami, ktoré ovplyvňujú verejné rozhodovanie, ako aj uplatňovanie noriem týkajúcich sa efektu otáčavých dverí a neochvejný záväzok k transparentnosti, zodpovednosti a integrite; keďže sú potrebné ďalšie opatrenia na zabezpečenie toho, aby boli právne predpisy o prístupe k informáciám komplexné, účinne presadzované a aktívne vykonávané;

T. keďže integrita volieb, rovné volebné právo a skutočná politická súťaž sú základnými prvkami hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ a treba sa im systematicky venovať pri monitorovaní právneho štátu v členských štátoch, ako aj v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách;

U. keďže vo svojej 34. všeobecnej správe Európsky výbor Rady Európy na zabránenie mučeniu a neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (CPT) vyjadruje vážne znepokojenie nad výrazným nárastom preplnenosti väzníc, najmä v niektorých členských štátoch, čo úplne ohrozuje fungovanie väzníc a môže vystaviť osoby neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu, pretože zhoršuje životné podmienky, zvyšuje napätie a násilie a obmedzuje

---

54 Európska komisia, Osobitný prieskum Eurobarometra č. 561: Postoje občanov ku korupcii v EÚ v roku 2025, júl 2025.

účelové aktivity a prípravu na návrat väzňov do spoločnosti;

V. keďže podľa údajov[55] agentúry FRA a Rady Európy vo väzniciach vo viacerých členských štátoch naďalej vzbudzuje vážne obavy nedostatočná zdravotná starostlivosť, obmedzený prístup k podpore duševného zdravia a rastúci počet samovrážd; keďže samovraždy a prípady sebapoškodzovania poukazujú na pretrvávajúce a závažné problémy v systémoch obmedzenia osobnej slobody; keďže osobitnú pozornosť treba venovať zariadeniam pre mladistvých, kde nedostatočná psychologická starostlivosť, vzdelávanie a reintegračné opatrenia vystavujú mladistvých ďalšej traume a vylúčeniu;

W. keďže nevykonávanie alebo čiastočné vykonávanie rozsudkov Súdneho dvora a ESĽP a pretrvávajúce prieťahy pri ich vykonávaní nie sú ojedinelými prípadmi, ale odrážajú pokračujúce problémy vo viacerých členských štátoch a opakujúce sa problémy v iných;

X. keďže organizácie European Implementation Network a Democracy Reporting International zdôrazňujú skutočnosť, že v prípade Súdneho dvora aj ESĽP sa nedostatky vo vykonávaní rozsudkov týkajú prevažne tých istých oblastí, a to nezávislosti súdnictva a prístupu k spravodlivosti, azylu a migrácie, podmienok obmedzenia osobnej slobody, rovnosti a údajov/sledovania; keďže v niektorých členských štátoch zároveň došlo k pozitívnemu prierezovému vývoju, ktorý dokazuje, že dodržiavanie a zlepšenie je možné, keď existuje jasná politická vôľa a skutočný záväzok dodržiavať rozhodnutia medzinárodných súdov s cieľom presadzovať zásady právneho štátu[56];

Y. keďže dezinformácie, algoritmická manipulácia a nedostatočná transparentnosť online platforiem oslabujú demokratickú diskusiu a cieľom vykonávania aktu o digitálnych službách[57] je tieto riziká riešiť;

Z. keďže obmedzená pozornosť venovaná odporúčaniam v časti Iné

---

55 Agentúra Európskej únie pre základné práva, Databáza informácií o pozbavení osobnej slobody v trestnom konaní 2015 – 2022, webové sídlo agentúry FRA; Aebi, M.F. a Cocco, E., SPACE I – 2024 – Ročné trestné štatistiky Rady Európy: väzni, Rada Európy, 2025; Svetová zdravotnícka organizácia, Status report on prison health in the WHO European Region 2022 (Správa o stave zdravia vo väzniciach v európskom regióne WHO 2022), Regionálny úrad WHO pre Európu, Kodaň, 2023.

56 European Implementation Network and Democracy Reporting International, „Justice Delayed and Justice Denied – Non-implementation of European Courts Judgments and the Rule of Law“ (Oneskorená spravodlivosť a odopretie spravodlivosti – nevykonanie rozsudkov európskych súdov a právny štát), 2025.

57 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách), (Ú. v. EÚ L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

inštitucionálne otázky súvisiace so systémom bŕzd a protiváh vyvoláva ďalšie obavy, keďže táto tematická oblasť je veľmi široká a zahŕňa širokú škálu otázok;

AA. keďže hoci sa metodika výročnej správy Komisie o právnom štáte časom zlepšila, stále nepoužíva vždy jasné a operačné referenčné hodnoty na posudzovanie členských štátov v rámci každého piliera, čo sťažuje porovnávanie podmienok medzi členskými štátmi a zabezpečenie jednotných noriem a môže viesť k zníženiu spoľahlivosti správy o právnom štáte ako mechanizmu včasného varovania a prevencie;

AB. keďže podľa analýzy právneho štátu 2025 Liberties EU[58] od roku 2022 približne jedna tretina všetkých členských štátov vykázala malý alebo žiadny pokrok pri vykonávaní odporúčaní Komisie; keďže v deviatich krajinách zostáva päť až osem odporúčaní nevykonaných; keďže v prípade 61 % odporúčaní hodnotených v roku 2025 sa od roku 2022 vykázal len malý alebo žiadny pokrok; keďže 93 % všetkých odporúčaní Komisie z roku 2025 je opakovaním odporúčaní z predchádzajúcich rokov (pričom 71 % je z roku 2022) a v roku 2025 bolo vydaných iba deväť nových odporúčaní; keďže v roku 2025 by sa za plne vykonané mohlo považovať len 6 % odporúčaní;

AC. keďže monitorovacia skupina pre demokraciu, právny štát a základné práva (DRFMG) Výboru Európskeho parlamentu pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci má mandát monitorovať porušovanie demokracie, zásad právneho štátu a základných práv, ako aj boj proti korupcii v rámci EÚ; keďže DRFMG už viac ako sedem rokov hodnotí stav právneho štátu, demokracie a základných práv v celej EÚ prostredníctvom osobitných schôdzí venovaných členským štátom, horizontálnym témam a ad hoc delegáciám; keďže monitorovanie je technická úloha, ktorá posilňuje systémy integrity a zvyšuje odolnosť inštitúcií a mala by zostať nezávislá od politického vplyvu; keďže DRFMG, hoci je začlenená do parlamentného rámca, sa dlhodobo zaviazala zdržiavať sa straníckych politických úvah a zakladať svoje hodnotenia na zavedených normách a úsudku založenom na dôkazoch, a významne prispela k práci EÚ v oblasti právneho štátu;

AD. keďže v pracovnom programe Komisie na rok 2026 sa konštatuje potreba integrovaného ročného cyklu právneho štátu so spoločným rytmom, jasnými míľnikmi a aktívnym príspevkom všetkých inštitúcií EÚ; keďže dodržiavanie zásady právneho štátu je naďalej nevyhnutné na ochranu všetkých finančných prostriedkov EÚ;

AE. keďže Parlament opakovane požadoval silnejší vzťah medzi dodržiavaním zásad právneho štátu a prístupom k finančných

---

58 Civil Liberties Union for Europe, Správa Európskej komisie o právnom štáte 2025 – Analýza nedostatkov.

prostriedkom EÚ vrátane posilnenia vzťahu medzi odporúčaniami uvedenými v jeho výročnom uznesení o právnom štáte a finančnou podporou z rozpočtu EÚ; keďže Komisia pri viacerých príležitostiach prijala záväzky na posilnenie tohto vzťahu, a to aj v správe o stave Únie, ktorú predniesla predsedníčka Komisie Ursula von der Leyenová 10. septembra 2025;

AF. keďže používanie nástrojov právneho štátu musí zostať nestranné a založené výlučne na overiteľnom zistení skutočností a právnom odôvodnení, bez účelového využívania alebo politického vyjednávania;

AG. keďže generálna advokátka T. Ćapeta vo svojom stanovisku z 5. júna 2025 vo veci C-769/22 dospela k záveru, že článok 2 Zmluvy o EÚ môže slúžiť ako samostatný právny základ pre konanie v prípade nesplnenia povinnosti, ak je popretie hodnoty hlavnou príčinou iných porušení práva EÚ, a navrhla, aby Súdny dvor Európskej únie vyhlásil, že Maďarsko prijatím zákona LXXIX z roku 2021 porušilo smernicu o elektronickom obchode[59], smernicu o službách[60], smernicu o audiovizuálnych mediálnych službách[61], všeobecné nariadenie o ochrane údajov[62], článok 56 ZFEÚ, články 1, 7, 8 ods. 2, články 11 a 21 charty a článok 2 Zmluvy o EÚ;

AH. keďže vo výročnej správe Komisie o právnom štáte by sa mali naďalej posudzovať členské štáty a kandidátske krajiny; keďže dodržiavanie zásad právneho štátu inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami EÚ by sa malo naďalej zabezpečovať prostredníctvom súdneho systému EÚ a dohľadu európskeho ombudsmana; keďže v správe Komisie o právnom štáte by sa malo transparentne posúdiť aj to, či inštitúcie, orgány, úrady a agentúry EÚ dodržiavajú normy v

---

59 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode) (Ú. v. ES L 178, 17.7.2000, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/31/oj).

60 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES z 12. decembra 2006 o službách na vnútornom trhu (Ú. v. EÚ L 376, 27.12.2006, s. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/123/oj).

61 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ z 10. marca 2010 o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách) (Ú. v. EÚ L 95, 15.4.2010, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj).

62 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

oblasti právneho štátu, čím sa umožní účinnejšie riešenie nedostatkov v rámci inštitúcií EÚ a zvýši sa dôveryhodnosť EÚ tým, že jej vlastné inštitúcie budú podliehať kontrole;

AI. keďže členské štáty musia zabezpečiť, aby ich národné inštitúcie pre ľudské práva (NHRI) boli zriadené, akreditované a fungovali v plnom súlade s parížskymi zásadami OSN; keďže nezávislosť, pluralizmus, finančné zabezpečenie, primerané zdroje, účinný mandát a štatutárna právomoc NHRI sú nevyhnutné pre plnenie ich poslania, ktorým je účinne podporovať a chrániť základné práva a monitorovať normy v oblasti právneho štátu a fungovanie demokratického systému bŕzd a protiváh; keďže členské štáty by mali byť vyzvané, aby chránili národné inštitúcie pre ľudské práva pred politickým zasahovaním;

Justičné systémy

1. opätovne potvrdzuje, že právny štát je založený na záväznosti práva pre všetky orgány verejnej moci a na účinnom práve každého jednotlivca na prístup k nezávislému a nestrannému súdu a že tieto dva rozmery sú neoddeliteľné a navzájom sa posilňujú;

2. zdôrazňuje, že spravodlivá a prístupná spravodlivosť je základnou zásadou právneho štátu, ktorá si vyžaduje nezávislé súdnictvo; pripomína, že rovnaký prístup k spravodlivosti pre všetkých občanov je kľúčový;

3. zdôrazňuje význam nezávislých justičných systémov a prístupu k bezplatnej právnej pomoci pre zabezpečenie rovnakého prístupu k spravodlivosti; opakuje, že primerané zdroje vrátane infraštruktúry a personálu majú zásadný význam pre zlepšenie justičných systémov;

4. vyzýva členské štáty, kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny, aby prijali potrebné opatrenia na zabezpečenie štrukturálne nezávislých, účinných a nestranných justičných systémov, ako aj prístupu k bezplatnej právnej pomoci v súlade s ich povinnosťami vyplývajúcimi z práva EÚ a vnútroštátneho práva, čím sa zaručí rovnaký prístup k spravodlivosti pre všetkých, čo je nevyhnutné na to, aby občania mohli uplatňovať svoje práva, namietať proti diskriminácii a vyvodzovať zodpovednosť voči osobám s rozhodovacou právomocou; opakuje, že sú potrebné konkrétne opatrenia na zlepšenie prístupu, najmä pre marginalizované a zraniteľné skupiny;

5. zdôrazňuje, že zabezpečenie nezávislosti súdnictva a účinného prístupu k spravodlivosti si vyžaduje minimálne systémy automatizovaného a náhodného prideľovania prípadov s úzko vymedzenými a preskúmateľnými dôvodmi na výnimku; transparentné, zákonné a odpolitizované postupy vymenúvania a povyšovania, ktoré zabezpečia, že súdne rady alebo rovnocenné orgány budú mať podstatnú väčšinu členov súdov volenú ich

kolegami v súlade so štandardmi Benátskej komisie a že výkonná moc nebude môcť uplatňovať svojvoľnú kontrolu nad vymenúvaním vrátane vymenúvania do funkcií predsedov súdov a sudcov najvyšších súdov; stabilné a objektívne pravidlá odmeňovania sudcov; dostatočné zdroje vrátane financovania, infraštruktúry a kvalifikovaných pracovníkov;

6. pripomína, že spoľahlivé vnútroštátne právne systémy sú v členských štátoch, kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách nevyhnutné vzhľadom na to, že Komisia sa pri presadzovaní práva EÚ spolieha na vnútroštátne súdne orgány a že majú zásadný význam pre justičnú spoluprácu v celej EÚ a posilňovanie vzájomnej dôvery;

7. poznamenáva, že Komisia konštatovala štrukturálne problémy v súvislosti so zlepšením efektívnosti, prístupnosti a kvality súdnictva niektorých členských štátov a kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajín; zdôrazňuje potrebu zlepšiť monitorovanie týchto výziev, najmä v krajinách v pokročilom štádiu prístupového procesu; je pevne presvedčený, že odborná príprava je kľúčový faktor, ktorý zaručuje nezávislosť sudcov, ako aj kvalitu a účinnosť súdneho systému; vyzýva členské štáty, aby investovali do odbornej justičnej prípravy, digitalizácie, právnej pomoci a prístupu k spravodlivosti pre marginalizované a zraniteľné skupiny; nabáda členské štáty, aby zabezpečili možnosti odbornej prípravy pre sudcov; je pevne presvedčený, že odborná príprava by mala byť multidisciplinárna; opakuje, že primerané zdroje vrátane financovania, infraštruktúry a kvalifikovaného personálu majú zásadný význam pre efektívnosť a dostupnosť justičného systému; zdôrazňuje mimoriadny význam výraznej podpory EÚ v tejto oblasti;

8. vyzýva členské štáty, aby využili príležitosti, ktoré ponúka digitalizácia, a umožnili zjednodušenie, zlepšenie efektívnosti a prístupnosti, úsporu času a zníženie nákladov na uchovávanie údajov;

9. zdôrazňuje vážne obavy týkajúce sa nadmerného politického vplyvu na menovanie sudcov, disciplinárne senáty, povyšovanie a prideľovanie prípadov, a to aj prostredníctvom novovytvorených súdnych štruktúr, ktoré obchádzajú existujúce záruky a uľahčujú zasahovanie výkonnej moci, najmä v Maďarsku;

10. pripomína, že správa o právnom štáte 2025 dokazuje, že v Maďarsku pretrvávajú mnohé z hlboko zakorenených nedostatkov zistených v predchádzajúcich rokoch, konkrétne sa naďalej spochybňuje nezávislosť súdnictva, prokuratúra stále nie je dostatočne chránená pred politickým vplyvom, legislatívne procesy sú naďalej netransparentné, konzultácie s verejnosťou obmedzené a úsilie o obranu slobody médií, pluralizmu a občianskeho priestoru neprinieslo významné výsledky;

11. zdôrazňuje potrebu nestrannosti sudcov; pripomína, že vymenovanie a povýšenie sudcov sa musí uskutočňovať výlučne na základe ich kvalifikácie, keďže sudcovia majú zásadný význam pre zabezpečenie nezávislosti súdnictva; pripomína, že kritériá pre nominácie a vymenovania do vysokých sudcovských funkcií musia byť plne transparentné a nesmú podliehať nenáležitému politickému alebo externému zasahovaniu; pripomína, že transparentné a nestranné postupy sa musia uplatňovať aj pri odvolávaní sudcov; vyzýva Komisiu, aby monitorovala a zabezpečila, aby členské štáty v plnej miere dodržiavali zásadu zákazu zníženia úrovne ochrany, ako sa uvádza v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie, najmä pokiaľ ide o vymenúvanie sudcov, s cieľom zabrániť akémukoľvek zhoršeniu situácie v oblasti nezávislosti súdnictva;

12. pripomína, že treba zaručiť autonómiu prokuratúry, a tým zabrániť akémukoľvek politickému zasahovaniu do jej práce; vyzýva členské štáty, aby vzhľadom na rozdielne štruktúry vnútroštátnych prokuratúr ďalej posilňovali záruky s cieľom zabezpečiť nestrannosť prokurátorov; naliehavo ich vyzýva, aby presadzovali reformy v súlade s odporúčaniami vyplývajúcimi zo správy o právnom štáte 2025 vrátane posilnenej ochrany nezávislosti súdnictva a autonómie prokurátorov v kontexte parlamentných vyšetrovaní, ako aj opatrení, ako je oddelenie funkčného obdobia generálneho prokurátora od funkčného obdobia vlády; vyzýva Komisiu, aby preskúmala reformy uskutočnené v tejto oblasti a monitorovala ich účinnosť; vyzýva na reformu disciplinárnych konaní pre sudcov a prokurátorov, aby sa zabránilo ich využívaniu politickými orgánmi na vykonávanie kontroly nad súdnictvom a aby sa zabezpečilo, že ich budú viesť nezávislé orgány;

13. odsudzuje zneužívanie súdneho systému na politické účely vrátane prenasledovania politických oponentov a zasahovania do vyšetrovania korupcie; zdôrazňuje, že politicky motivované stíhania oslabujú dôveru verejnosti v ústavné zásady a normy EÚ; zdôrazňuje, že je dôležité zaručiť autonómiu a nezávislosť prokuratúry, a tým zabrániť akémukoľvek politickému zasahovaniu do jej práce, najmä zo strany vlády; zdôrazňuje úlohu transparentných postupov vymenúvania prokurátorov ako kľúčového faktora pri udržiavaní dôvery verejnosti v trestné súdnictvo; odsudzuje zneužívanie amnestií a udeľovania milosti v prospech politikov, pretože ohrozuje zásadu rovnosti pred zákonom; zdôrazňuje, že je znepokojený nad opakovanými útokmi na sudcov a prokurátorov, ktorí vedú významné politické vyšetrovania v súvislosti s prípadmi korupcie a zneužívania moci voči politickým oponentom;

14. zdôrazňuje dôležitú úlohu vnútroštátnych súdnych rád pri zaisťovaní nezávislosti súdnictva, keďže slúžia ako nárazník medzi justíciou a inými zložkami moci, a to aj v oblastiach, ako sú vymenúvania, kariérny rast a riadenie justičného systému;

15. zdôrazňuje, že ak existujú súdne rady, ich zloženie a fungovanie by malo byť v súlade so štandardmi stanovenými Benátskou komisiou a Radou Európy vrátane toho, že rada má byť zložená buď výlučne zo sudcov, alebo v prípade zmiešaného zloženia z osôb, ktoré nie sú sudcami, má byť podstatná väčšina členov tvorená sudcami volenými ich kolegami, zatiaľ čo mimosúdni členovia môžu byť vymenovaní transparentnými demokratickými postupmi, aby sa zabezpečil pluralizmus a legitimita, pričom výkonná moc nemôže vykonávať diskrečnú kontrolu nad vymenovaniami, aby sa zaistila nezávislosť a zabránilo sa neprimeranému vplyvu, čo potvrdil Súdny dvor Európskej únie;

16. víta hodnotenie Komisie v jej správe o uskutočnených reformách a konštatuje, že niektoré členské štáty dosiahli pokrok a prijímajú legislatívne iniciatívy na posilnenie nezávislosti a účinnosti súdnych rád, ak v nich existujú;

17. zdôrazňuje, že účinný a riadne fungujúci justičný systém v členských štátoch si vyžaduje nezávislé advokátske komory a advokátov, ktorí môžu vykonávať svoje povinnosti slobodne a bez neprimeraného tlaku alebo zasahovania, vzhľadom na ich kľúčovú úlohu pri ochrane právneho štátu a obhajobe základných práv a slobôd; ďalej zdôrazňuje, že je nevyhnutné plne rešpektovať základné zásady právnického povolania vrátane dôvernosti medzi advokátom a klientom;

18. vyjadruje poľutovanie nad tým, že vo viacerých členských štátoch stále existujú obavy týkajúce sa úrovní odmeňovania sudcov a justičných pracovníkov, v dôsledku čoho sú pracovné miesta neatraktívne, a preto sa ťažko obsadzujú;

19. vyjadruje vážne znepokojenie nad narastajúcou tendenciou štrukturálne spochybňovať úlohu a legitimitu nezávislého súdnictva, čím sa spochybňuje riadne fungovanie justičného systému ako takého, a zdôrazňuje, že nezávislosť súdnictva je predpokladom legitimity súdnej moci, vykonateľnosti súdnych rozhodnutí a dôvery verejnosti v spravodlivosť; pripomína, že zásada rovnováhy právomocí znamená, že žiadny verejný orgán sa nemôže vyhnúť súdnemu preskúmaniu, a vyjadruje poľutovanie nad vyjadreniami, ktorých cieľom je ho delegitimizovať; pripomína, že kritika sudcov je neprijateľná, ak sa snaží výkonu tejto ústavnej funkcie brániť alebo ho diskreditovať; jasne rozlišuje medzi legitímnou kritikou súdnych rozhodnutí a útokmi zameranými na legitimitu vnútroštátnych a medzinárodných súdov ako inštitúcií; odsudzuje akýkoľvek pokus, či už priamy alebo nepriamy, ovplyvniť či zastrašiť sudcov alebo im brániť vo výkone ich povinností, a to aj prostredníctvom disciplinárneho nátlaku alebo verejných útokov oslabujúcich ich autoritu; opätovne potvrdzuje, že medzinárodné súdy odvodzujú svoju legitimitu od zvrchovanej vôle štátov, ktoré ich zriadili, a od demokratických postupov, ktorými sa riadi voľba ich sudcov, a že ich

úloha je nevyhnutná pre účinnú ochranu základných práv;

20. vyzýva Komisiu, aby sa zaoberala politickými útokmi na sudcov a zastrašovaním sudcov, aby zabezpečila nezávislé súdne systémy vrátane ochrany pred politickými zásahmi; zdôrazňuje, že značný počet hrozieb a útokov, ktorým sú vystavení pracovníci v oblasti justície, a najmä advokáti[63], predstavuje priame ohrozenie demokracie a právneho štátu; vyzýva členské štáty, aby podpísali a ratifikovali Dohovor Rady Európy o ochrane povolania advokáta a aby využili všetky vhodné prostriedky na zabezpečenie obhajoby a slobody prejavu advokátov; vyzýva Komisiu, aby bezodkladne predložila návrh rozhodnutia Rady, ktoré by umožnilo EÚ podpísať a uzavrieť tento dohovor, a zdôrazňuje potrebu urýchlenej dohody o tomto rozhodnutí;

21. pripomína, že profesijné združenia sudcov a prokurátorov spolu s aktérmi občianskej spoločnosti zohrávajú dôležitú úlohu pri podpore právneho štátu v praxi, pri ochrane nezávislosti súdnictva a prispievaní k verejnej diskusii;

22. vyzýva členské štáty, aby sa zdržali nadmerného využívania zrýchlených postupov alebo mimoriadnych dekrétov, pretože negatívne vplývajú na stabilitu a kvalitu tvorby právnych predpisov a demokraciu; vyzýva členské štáty, aby zaviedli transparentné legislatívne postupy nadväzujúce na systematické konzultácie s rôznymi zainteresovanými stranami;

23. víta vnútroštátne reformy, ktoré sa uskutočnili v niektorých členských štátoch s cieľom posilniť nezávislosť súdnictva, a vyzýva členské štáty, kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny, aby naďalej prijímali potrebné opatrenia na zabezpečenie nezávislých súdnych systémov a prístupu k bezplatnej právnej pomoci, čím sa zaručí rovnaký prístup k spravodlivosti pre všetkých;

24. víta úlohu Európskej siete ombudsmanov a zdôrazňuje, že spolupráca by mala presahovať rámec jednoduchej výmeny informácií, a to najmä prostredníctvom systematického využívania postupov na predkladanie otázok, čo by umožnilo národným úradom ombudsmana získavať autoritatívne odpovede na úrovni EÚ, ak sa stretnú s prekážkami pri uplatňovaní práva EÚ, čím by sa posilnil ich vplyv voči vnútroštátnym orgánom; vyjadruje poľutovanie nad tým, že pri príprave správy o právnom štáte sa nie vždy systematicky uskutočňujú konzultácie s úradmi ombudsmana, hoci tie zohrávajú kľúčovú úlohu pri odhaľovaní nedostatkov v uplatňovaní práva EÚ; preto vyzýva na štruktúrovanejšie a dôslednejšie zapojenie národných ombudsmanov do procesov na úrovni EÚ s cieľom lepšie identifikovať systémové problémy, ktoré sa týkajú viacerých

---

63 Rada advokátskych komôr a združení právnikov Európy (CCBE), Správa CCBE o vyhrážkach a agresívnom správaní voči advokátom, 2024.

členských štátov, a podporiť Komisiu pri riešení nedostatkov v účinnom uplatňovaní práva EÚ;

25. vyzýva členské štáty, aby posilnili nezávislosť vnútroštátnych orgánov dohľadu;

26. vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby pokračovali v podpore európskych a medzinárodných justičných inštitúcií a posilnili túto podporu, počnúc posilnením vnútorných mechanizmov justičnej spolupráce založených na vzájomnej dôvere medzi justičnými systémami rôznych členských štátov a kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajín;

27. víta revíziu smernice o právach obetí[64], ktorej cieľom je odstrániť právne medzery a zároveň zabezpečiť, aby obete mali prístup k spravodlivosti a získali podporu vrátane možností preskúmania rozhodnutí v trestnom konaní týkajúcich sa obetí, ustanovení o podpore a ochrane obetí, prístupu k odškodneniu, ako aj účinného zhromažďovania údajov, lepšieho prideľovania zdrojov na rešpektovanie práv obetí trestných činov a ich súkromia a ochrany ich osobných údajov pri nahlasovaní trestného činu bez ohľadu na ich pobytový status a aby osobné údaje neboli poskytnuté páchateľovi;

28. zdôrazňuje, že nevykonávanie vnútroštátnych a medzinárodných rozsudkov zostáva v niektorých členských štátoch systémovým problémom, ako to potvrdili aj nedávne zistenia agentúry FRA a podania zainteresovaných strán; s vážnym znepokojením si všíma narastajúce množstvo nevyriešených prípadov a pomalý pokrok pri vykonávaní hlavných rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva v celej EÚ, o čom svedčí skutočnosť, že k 1. januáru 2025 zostalo v členských štátoch EÚ 650 hlavných rozsudkov ESĽP, ktoré sa ešte v plnej miere nevykonali, pričom v januári 2024 to bolo 624 a v predchádzajúcom roku 616; ďalej konštatuje, že 45,7 % hlavných rozsudkov vydaných v členských štátoch EÚ za posledných desať rokov sa ešte stále nevykonalo, zatiaľ čo na konci roka 2023 to bolo 44 % a na konci roka 2022 40 %; ďalej poznamenáva, že do konca roku 2024 dosiahla priemerná doba vykonávania hlavných rozsudkov ESĽP týkajúcich sa členských štátov EÚ 5 rokov a 4 mesiace, kým v roku 2023 to bolo 5 rokov a 2 mesiace a v roku 2022 5 rokov a 1 mesiac, čo zvýrazňuje štrukturálny a zhoršujúci sa deficit v oblasti dodržiavania právnych predpisov[65]; domnieva sa, že Komisia by mala závažné prípady nevykonávania opatrení považovať za prioritnú tému v politickom dialógu s národnými vládami

---

64 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

65 Európska sieť pre implementáciu, správa za rok 2025

a parlamentmi;

29. zdôrazňuje kľúčovú úlohu Súdneho dvora pri presadzovaní zásad právneho štátu v celej EÚ; podporuje ďalšie iniciatívy na posilnenie zdrojov a spôsobilostí Súdneho dvora na účinné riešenie ďalších výziev týkajúcich sa právneho štátu;

30. vyzýva členské štáty, aby urýchlene vykonali nevykonané rozsudky Súdneho dvora a Európskeho súdu pre ľudské práva; navrhuje, aby inštitúcie EÚ zriadili monitorovaciu jednotku, ktorá bude vychádzať z príslušných existujúcich štruktúr a zdrojov inštitúcií a agentúr Únie a v prípade potreby ich posilňovať, s cieľom monitorovať vykonávanie rozsudkov Súdneho dvora a ESĽP týkajúcich sa demokracie, právneho štátu a základných práv v EÚ a kandidátskych krajinách, a vyzýva Komisiu, aby vypracovala verejný porovnávací prehľad alebo rovnocenný nástroj na sledovanie takéhoto vykonávania, plne začlenila príslušné zistenia do výročnej správy o právnom štáte a systematicky vydávala prispôsobené odporúčania pre jednotlivé krajiny s osobitným zameraním na členské štáty, ktoré opakovane nevykonávajú rozsudky Súdneho dvora a ESĽP; vyzýva Komisiu, aby analyzovala údaje o nedodržiavaní stanovísk zmluvných orgánov OSN k jednotlivým krajinám, a to na základe údajov zozbieraných agentúrami EÚ, najmä Agentúrou pre základné práva; opakuje, že účinné vykonávanie rozsudkov je nevyhnutné na zabezpečenie ochrany základných práv zakotvených v Zmluve o EÚ, ZFEÚ, charte a Európskom dohovore o ľudských právach;

31. naliehavo vyzýva Komisiu, aby v prípadoch pretrvávajúceho neplnenia povinností rozhodnejšie využívala nástroje na presadzovanie práva, posúdila, či odôvodňujú začatie konania podľa článku 258 ZFEÚ, článku 260 ZFEÚ a v prípade potreby rozpočtovú podmienenosť;

32. vyzýva členské štáty, aby prijali opatrenia na podporu vykonávania s jasnými časovými harmonogramami, zodpovednosťami a parlamentným dohľadom a aby chránili nezávislosť súdov a zabezpečili, že vnútroštátne súdy nebudú mať prekážky pri dôslednom uplatňovaní judikatúry ESĽP a Súdneho dvora;

33. pripomína, že právny štát je oslabovaný, keď demokraticky prijaté zákony čelia inštitucionálnym prekážkam alebo odporu zo strany určitých súdnych alebo administratívnych sektorov nad rámec legitímneho preskúmania alebo kontroly, čo bráni ich riadnemu vykonávaniu; zdôrazňuje, že demokratické štáty musia zabezpečovať mechanizmy politického a sociálneho zmierenia, zabraňovať nadmernému využívaniu súdneho konania v prípade politických konfliktov a posilňovať demokratický dialóg;

34. zdôrazňuje jasné prepojenie medzi zhoršovaním situácie v oblasti právneho štátu a závažným porušovaním základných práv vrátane

absencie riadneho procesu pre zadržiavané osoby, zneužívania vyšetrovacej väzby, podnecovania k nenávisti v rámci politickej alebo inštitucionálnej diskusie a reštriktívnych opatrení zameraných na organizácie občianskej spoločnosti; je pevne presvedčený, že Komisia by mala naďalej posudzovať, ako členské štáty riešia toto porušovanie zásad právneho štátu a základných práv, a zintenzívniť svoje úsilie o zabezpečenie prístupného, účinného a nestranného justičného systému; so znepokojením si všíma využívanie mimoriadnych právnych postupov a výkonných nariadení na pretváranie justičného prostredia nad rámec bežnej parlamentnej kontroly, čo odráža vzorce, ktoré sa už v minulosti ukázali ako nezlučiteľné so zásadou deľby moci;

35. vyzýva Komisiu, aby riešila väzenské podmienky ako problém právneho štátu vzhľadom na všeobecnú preplnenosť, neprimerané životné podmienky a rastúcu mieru samovrážd, ktoré oslabujú základné práva zadržiavaných osôb vo väzenských systémoch členských štátov; vyzýva členské štáty, aby prijali opatrenia na zabezpečenie toho, aby podmienky obmedzenia osobnej slobody vo väzenských zariadeniach vrátane zariadení pre mladistvých boli v súlade so zásadami základných práv, a to riešením problému preplnenosti, zabezpečením prístupu k zdravotnej starostlivosti a psychologickej pomoci a posilnením opatrení na prevenciu samovrážd; víta iniciatívy niektorých členských štátov na riešenie preplnenosti väzníc a zdôrazňuje potrebu ďalších štrukturálnych opatrení vrátane ucelených stratégií na zníženie počtu väzňov a uprednostňovanie opatrení, ktoré nezahŕňajú obmedzenie osobnej slobody, a iných alternatív k uväzneniu;

Protikorupčný rámec

36. opakuje, že korupcia je vážnou hrozbou pre demokraciu, právny štát a spravodlivé zaobchádzanie so všetkými občanmi, že bráni hospodárskemu rozvoju, narúša dôveru verejnosti v inštitúcie a vytvára zraniteľné miesta, ktoré môžu zneužiť externí aktéri na vnútroštátnej úrovni aj na úrovni EÚ;

37. vyjadruje poľutovanie nad tým, že dôvera verejnosti v boj proti korupcii je stále nízka, keďže dve tretiny Európanov sa domnievajú, že prípady korupcie na vysokých miestach sa dostatočne nestíhajú, viac ako polovica považuje vládne opatrenia za neúčinné a takmer polovica pochybuje o nestrannom uplatňovaní protikorupčných opatrení; upozorňuje na významné nedostatky v mechanizmoch podávania správ a informovanosti verejnosti; považuje to za jasnú výzvu, aby EÚ zintenzívnila svoje úsilie v prevencii korupcie a boji proti nej;

38. vyjadruje hlboké znepokojenie v súvislosti s prípadmi korupcie, ktoré sa objavili v európskych inštitúciách, a zdôrazňuje, že právny štát si vyžaduje, aby osoby vykonávajúce verejnú funkciu nemohli konať

svojvoľne ani zneužívať svoju moc na osobný prospech; vyzýva inštitúcie EÚ, aby v plnej miere uplatňovali zásady dobrej správy vecí verejných vrátane transparentnosti, zodpovednosti a integrity;

39. zdôrazňuje, že na vyriešenie existujúcej asymetrie, keď skupina GRECO hodnotí všetky členské štáty EÚ, nie však samotné inštitúcie EÚ, čo obmedzuje súdržnosť naprieč rámcom integrity EÚ, je potrebné plné členstvo EÚ v skupine GRECO, ktoré presahuje súčasný štatút pozorovateľa; zdôrazňuje, že od Komisie nie je primerané očakávať, aby posudzovala otázky svojej vlastnej integrity a boja proti korupcii, a že na zabezpečenie dôveryhodnosti, transparentnosti a dôvery verejnosti je nevyhnutné obrátiť sa na uznávaný, nezávislý externý monitorovací orgán; zdôrazňuje, že je dôležité vyslať jasný politický signál, že inštitúcie EÚ podliehajú rovnakej úrovni kontroly a noriem ako vnútroštátne orgány; pripomína, že členstvo EÚ v skupine GRECO by posilnilo zosúladenie pravidiel, zabezpečilo metodickú konzistentnosť, zlepšilo transparentnosť, zodpovednosť a efektívnosť pri riadení finančných prostriedkov EÚ, legislatívnom procese a práci inštitúcií EÚ a zároveň posilnilo spoluprácu s členskými štátmi, kandidátskymi krajinami a susednými krajinami v boji proti korupcii;

40. vyzýva Komisiu, aby urýchlene uzavrela rokovania o plnom členstve EÚ v skupine GRECO; konštatuje, že pristúpenie EÚ môže prebiehať dvoma právnymi cestami, a to buď priamou žiadosťou o pristúpenie k dohode o skupine GRECO, alebo jednoduchšie prostredníctvom pristúpenia k jednému alebo obom protikorupčným dohovorom Rady Európy (ETS č. 173 a/alebo 174), čo by automaticky znamenalo členstvo v skupine GRECO; preto vyzýva Komisiu, aby bezodkladne hľadala čo najefektívnejšiu právnu cestu k plnému členstvu v skupine GRECO a zabezpečila, aby sa výročná správa o právnom štáte vzťahovala aj na inštitúcie EÚ;

41. naliehavo vyzýva členské štáty, aby v plnej miere vykonávali všetky odporúčania skupiny GRECO Rady Európy;

42. vyzýva členské štáty, aby uverejnili, prijali, aktualizovali, monitorovali, vykonávali a revidovali svoje národné stratégie prevencie a boja proti korupcii, v ktorých stanovia ciele, priority a zodpovedajúce opatrenia a prostriedky na dosiahnutie týchto cieľov, aby sa zabezpečilo začlenenie opatrení proti korupcii do všetkých príslušných politických odvetví;

43. uznáva kľúčovú úlohu Európskej prokuratúry (EPPO) pri ochrane právneho štátu a boji proti korupcii v EÚ, ako aj pri účinnej ochrane finančných záujmov Únie pred trestnou činnosťou; nabáda Komisiu, aby v nasledujúcich správach pozorne sledovala úroveň spolupráce zúčastnených členských štátov s Európskou prokuratúrou a aby plne využívala svoje nástroje tam, kde je spolupráca nedostatočná; podporuje posilnenie monitorovacích, koordinačných a operačných

právomocí Európskej prokuratúry s cieľom posilniť jej schopnosť vyšetrovať a stíhať korupciu v členských štátoch; vyzýva Komisiu, aby urýchlila revíziu nariadenia o Európskej prokuratúre s cieľom posilniť operačnú spoluprácu a podporiť analýzu údajov medzi Európskou prokuratúrou a Europolom; naliehavo vyzýva všetky členské štáty, ktoré tak ešte neurobili, aby sa pripojili k EPPO s cieľom zvýšiť účinnosť boja proti korupcii, najmä pokiaľ ide o ochranu finančných prostriedkov EÚ;

44. vyzýva členské štáty, kandidátske krajiny a potenciálne kandidátske krajiny, ako aj inštitúcie, orgány, úrady a agentúry EÚ, aby zaviedli alebo posilnili preventívne opatrenia proti korupcii, ako sú špecializované a nezávislé protikorupčné inštitúcie, transparentné riadenie finančných prostriedkov EÚ, posilnené alebo riadne presadzovanie požiadaviek na transparentnosť pri rozhodovaní, ako sú registre lobistov a oznamovacie povinnosti týkajúce sa politického financovania, a zabezpečili vysokú úroveň transparentnosti v príslušných oblastiach politiky EÚ, kódexy správania verejných činiteľov, povinné majetkové priznania a ich overovanie, systémy včasného varovania a jasné pravidlá týkajúce sa konfliktu záujmov a praktík javu otáčavých dverí;

45. vyzýva všetky inštitúcie, orgány, úrady a agentúry EÚ, aby posilnili svoje protikorupčné opatrenia, pokiaľ ide o zverejňovanie a riešenie konfliktov záujmov, otvorený prístup k informáciám a pravidlá upravujúce interakciu inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr EÚ so súkromným sektorom;

46. vyzýva agentúry, úrady a inštitúcie EÚ, ako sú Europol, Eurojust, Európsky dvor audítorov, Európska prokuratúra a Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF), aby zlepšili svoju spoluprácu, najmä prostredníctvom preskúmania a posilnenia architektúry EÚ na boj proti podvodom vrátane zabezpečenie dostatočných zdrojov pre OLAF s cieľom zabezpečiť účinnejšie odhaľovanie, predchádzanie a stíhanie porušovania zásad právneho štátu, ak má priamy alebo nepriamy vplyv na finančné záujmy Únie;

47. požaduje posilnenie preventívnych opatrení proti praktikám otáčavých dverí v súdnych systémoch, najmä v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách, s cieľom zabrániť sudcom a prokurátorom v tom, aby zastávali vládne a politické funkcie, ktoré by mohli viesť ku konfliktom záujmov a poškodiť integritu a nestrannosť súdneho systému;

48. vyjadruje hlboké znepokojenie nad situáciou v niektorých členských štátoch, v ktorých boli špecializované protikorupčné orgány rozložené, začlenené do menej nezávislých štruktúr alebo boli ich právomoci prerozdelené spôsobmi, ktoré znižujú ich nezávislosť alebo umožňujú využitie právomocí prokuratúry alebo polície na politické účely; konštatuje, že tento vývoj viedol k prudkému poklesu

vyšetrovaní a stíhaní prípadov korupcie vrátane prípadov na vysokej úrovni a oslabuje účinnosť vnútroštátnych protikorupčných rámcov, o čom svedčia nedávne odborné analýzy; poukazuje na to, že prokuratúra je kľúčovým prvkom schopnosti členského štátu bojovať proti trestnej činnosti a korupcii; vyjadruje poľutovanie nad akýmkoľvek vládnym alebo politickým zasahovaním do vyšetrovania trestných činov vrátane korupcie a súvisiacich trestných činov;

49. vyzýva členské štáty, aby zaručili nezávislosť, nestrannosť, špecializáciu a primerané zdroje disciplinárnych komisií, prokuratúr, protikorupčných agentúr a súdnictva v súlade s odporúčaniami Dohovoru Organizácie Spojených národov proti korupcii (UNCAC) a skupiny GRECO;

50. víta novú smernicu o boji proti korupcii, ktorou sa aktualizuje a posilňuje právny rámec EÚ v súlade s Dohovorom Organizácie Spojených národov proti korupcii (UNCAC); víta najmä harmonizáciu definície základných trestných činov korupcie na úrovni EÚ vrátane úplatkárstva vo verejnom a súkromnom sektore, sprenevery, obchodovania s vplyvom, marenia spravodlivosti, neoprávneného obohatenia, zatajovania a závažného zneužívania verejnej funkcie; pripomína, že trestný čin zneužitia právomoci a iné podobné trestné činy patria do rozsahu pôsobnosti tejto smernice, tvoria neoddeliteľnú súčasť regulačného rámca v oblasti transparentnosti a boja proti korupcii a sú v rozpore s medzinárodnými dohovormi o boji proti korupcii; víta sprísnenie trestných sankcií pre fyzické aj právnické osoby vrátane trestov odňatia slobody v trvaní najmenej 3 až 5 rokov, zákazu výkonu verejných funkcií a vylúčenia z prístupu k verejným prostriedkom, ako aj pokút pre podniky na základe obratu; berie na vedomie posilnené pravidlá o súdnej právomoci, ktoré členským štátom umožňujú stíhať určité trestné činy spáchané v zahraničí; víta posilnený preventívny rámec vrátane povinnosti zriadiť špecializované protikorupčné orgány alebo organizačné jednotky, vykonávať pravidelné hodnotenia rizík a zabezpečiť ochranu oznamovateľov a spolupracujúcich osôb; zdôrazňuje, že v smernici o boji proti korupcii sa zdôrazňuje, že pri plnom dodržiavaní všetkých príslušných pravidiel vnútroštátnych ústav, ústavných zásad a zákonov by nenáležitá ochrana jednotlivcov, najmä osôb zastávajúcich verejné funkcie, pred zodpovednosťou za trestné činy korupcie mohla narušiť dôveru verejnosti spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s cieľmi tejto smernice; ďalej zdôrazňuje, že členské štáty by mali mať zavedený systém na zaznamenávanie, tvorbu a poskytovanie anonymizovaných štatistických údajov o počte amnestií súvisiacich s odsúdeniami podľa článkov 7, 8, 9 a 10 tejto smernice; vyzýva všetky členské štáty, aby urýchlene a v plnom rozsahu implementovali smernicu o boji proti korupcii;

51. zdôrazňuje, že právny štát si vyžaduje, aby verejní činitelia v inštitúciách EÚ aj členských štátoch konali transparentne a vo verejnom záujme bez zneužívania moci alebo svojvoľného

rozhodovania; vyzýva členské štáty, kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny, aby podporovali kultúru bezúhonnosti prostredníctvom pravidelnej odbornej prípravy v oblasti boja proti korupcii pre verejných činiteľov, pracovníkov orgánov presadzovania práva a súdnych pracovníkov, ako aj prostredníctvom aktívneho zapájania občianskej spoločnosti;

52. zdôrazňuje, že sloboda informácií a prístup k informáciám verejného záujmu je základným právom a nevyhnutnou súčasťou transparentnosti, demokratickej zodpovednosti a boja proti korupcii; konštatuje, že správa Komisie o právnom štáte sa systematicky zaoberá touto oblasťou vrátane neoprávnených obmedzení, oneskorení alebo prekážok v prístupe k verejným informáciám; vyzýva členské štáty, aby zaručili včasný, účinný a nediskriminačný prístup k informáciám, ktoré majú verejné orgány, a aby sa zdržali legislatívnych alebo administratívnych opatrení, ktoré obmedzujú transparentnosť alebo bránia verejnej kontrole, ak sú nezlučiteľné s Chartou základných práv Európskej únie;

53. vyjadruje znepokojenie nad tým, že nedávne reformy trestného práva, ktorými sa znížili sankcie a skrátili premlčacie lehoty za korupčné trestné činy, viedli k zastaveniu stoviek prípadov súvisiacich s korupciou vrátane tých, ktoré sa týkali závažných trestných činov, čo oslabilo odstrašujúci účinok, podporilo atmosféru beztrestnosti a podkopalo dôveru vo verejné inštitúcie;

54. konštatuje, že v Maďarsku koncentrácia vplyvu výkonnej moci na prokuratúru v kombinácii s legislatívnymi reformami, ktoré umožňujú uzavretie prípadov korupcie alebo zmiernenie trestov, odráža modely systémového zhoršovania situácie, ktoré Parlament už predtým zistil v súvislosti s konaniami podľa článku 7 Zmluvy o EÚ;

55. naliehavo vyzýva členské štáty, kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny, aby zabezpečili rýchle, dôkladné a nestranné vyšetrovanie prípadov korupcie s osobitným dôrazom na prípady týkajúce sa vysokopostavených úradníkov s cieľom chrániť právny štát, zachovať dôveru verejnosti a zabezpečiť zodpovednosť na všetkých úrovniach verejnej správy; ďalej vyzýva členské štáty, aby sa takýmito prípadmi zaoberali v primeraných lehotách, aby sa medzi občanmi nešíril dojem, že zostávajú nepotrestané;

56. vyzýva členské štáty, aby zosúladili svoje právne ustanovenia o trestnej zodpovednosti vysokopostavených úradníkov, ako sa vymedzuje v smernici o boji proti korupcii, a aby znížili právne a procesné prekážky, ktoré bránia orgánom súdnictva rýchlo preskúmať príslušné prípady;

57. vyzýva Komisiu, aby systematicky podávala správy o vyšetrovaniach, obžalobách a právoplatných rozsudkoch v prípadoch korupcie na vysokej úrovni v jednotlivých členských štátoch, aby medzi nimi

rozlišovala; ďalej vyzýva Komisiu, aby označila situácie pretrvávajúcej beztrestnosti za štrukturálne zraniteľnosti s významnými dôsledkami na ochranu rozpočtu EÚ a aby tieto zistenia zahrnula do kapitoly o boji proti korupcii v správe o právnom štáte;

58. uznáva kľúčovú úlohu oznamovateľov pri odhaľovaní korupcie a podpore transparentnosti vo verejnom aj súkromnom sektore; zdôrazňuje potrebu zabezpečiť ich účinnú ochranu pred odvetnými opatreniami a obťažovaním; vyzýva na ďalšie posilnenie nezávislých a autonómnych orgánov na ochranu oznamovateľov a na ich ďalšiu integráciu do širších vnútroštátnych protikorupčných rámcov; naliehavo vyzýva členské štáty a kandidátske krajiny, aby chránili ďalej posilnili ochranu oznamovateľov a novinárov, ktorí informujú o korupcii alebo zlom hospodárení s finančnými prostriedkami EÚ, a to zabezpečením dôverných kanálov nahlasovania, účinných prostriedkov nápravy proti odvetným opatreniam a ochrany investigatívnej žurnalistiky a slobody prejavu; vyzýva na zavedenie osobitných priťažujúcich okolností do trestného práva pre trestné činy spáchané na novinároch, ak sú takéto činy motivované ich profesionálnou činnosťou alebo s ňou súvisia;

Ochrana novinárov a pluralita a sloboda médií

59. konštatuje, že vraždy investigatívnych novinárov predstavujú priamy útok na právny štát, pretože takýto čin nielenže oslabuje schopnosť občanov a inštitúcií brať na zodpovednosť tých, ktorí sú pri moci, ale zároveň je jednou z najextrémnejších foriem cenzúry, ktorá predstavuje priamu hrozbu pre slobodu prejavu a fungovanie demokratických inštitúcií; zdôrazňuje, že vyhrážky, obťažovanie a kampane zamerané proti novinárom vrátane tých, ktoré sú politicky motivované, majú odstrašujúci účinok na investigatívne spravodajstvo a musia podnietiť rýchle, dôkladné, nezávislé a účinné vyšetrovanie;

60. dôrazne odsudzuje sledovanie novinárov, najmä prostredníctvom špionážneho softvéru vrátane Paragon Graphite, ako aj útoky na novinárov a aktérov občianskej spoločnosti vo viacerých členských štátoch, čo predstavuje porušenie slobody prejavu a slobody médií a oslabuje zásady demokracie; zdôrazňuje význam ochrany novinárov a dôvernosti ich komunikácie pred akoukoľvek formou nezákonného alebo svojvoľného sledovania; víta úsilie zamerané na posilnenie záruk proti takýmto praktikám; zdôrazňuje potrebu posilniť existujúce záruky vrátane súdneho preskúmania, posúdení nevyhnutnosti a proporcionality a účinných mechanizmov nápravy, ako aj presadzovania práva EÚ;

61. naďalej je znepokojený nad tým, že Komisia len v obmedzenej miere reaguje na odporúčania Vyšetrovacieho výboru Parlamentu na prešetrenie používania softvéru Pegasus a rovnocenného špionážneho softvéru, a domnieva sa, že ich úplné a včasné

vykonanie by výrazne posilnilo schopnosť EÚ predchádzať zneužívaniu a presadzovať základné práva; vyzýva Komisiu, aby Parlamentu, najmä jeho Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (LIBE), pravidelne predkladala správu o stave vykonávania týchto odporúčaní; vyzýva Komisiu, aby sa vo svojej budúcej správe o právnom štáte zaoberala používaním špionážneho softvéru proti novinárom, keďže to má priamy vplyv na slobodu médií, pluralitu médií a bezpečnosť novinárov; uznáva, že v nadväznosti na obavy vyjadrené na úrovni EÚ niektoré členské štáty zaviedli reformy zamerané na zlepšenie dohľadu, transparentnosti a zodpovednosti pri používaní technológií sledovania;

62. so znepokojením berie na vedomie používanie čoraz viac rušivých technológií sledovania vrátane nástrojov založených na umelej inteligencii, najmä ak ich zavádzanie môže neprimerane zasahovať do základných práv, ako je súkromie, sloboda zhromažďovania alebo sloboda médií; zdôrazňuje, že technológie sledovania založené na umelej inteligencii vrátane biometrických systémov, ako je rozpoznávanie tváre, predstavujú veľké riziko pre dodržiavanie základných práv a že ak sa používajú, musia podliehať predchádzajúcemu súdnemu povoleniu a transparentnému dohľadu; vyzýva Komisiu, aby posúdila, či vnútroštátne postupy zahŕňajúce biometrický dohľad alebo veľký zber údajov nepredstavujú systémové riziká pre právny štát;

63. vyjadruje hlboké znepokojenie nad čoraz lepšie zdokumentovanými obvineniami z nezákonného sledovania a špionáže, ktoré sú zamerané aj na inštitúcie EÚ; zdôrazňuje, že ak by sa takéto postupy potvrdili, predstavovali by vážne ohrozenie právneho štátu, deľby moci, demokratického dohľadu a integrity rozhodovacích procesov Únie;

64. pripomína, že zavádzanie špionážneho softvéru vzhľadom na jeho vysoko rušivý charakter predstavuje závažný zásah do základných práv, oslabuje vzájomnú dôveru medzi členskými štátmi a môže narušiť fungovanie jednotného trhu a politík EÚ; požaduje úplnú transparentnosť, účinnú a nezávislú kontrolu takýchto postupov a konkrétne nápravné opatrenia, a to aj na úrovni EÚ, s cieľom zabezpečiť zodpovednosť; opakuje, že sledovanie sa musí vykonávať v súlade so zákonom, musí slúžiť legitímnemu cieľu a byť nevyhnutne potrebné a primerané a musí podliehať spoľahlivým zárukám; zdôrazňuje, že akékoľvek riadnym procesom náležite preukázané zneužitie nástrojov dohľadu musí mať hmatateľné dôsledky v rámci právnych a rozpočtových nástrojov Únie;

65. naďalej vyjadruje hlboké znepokojenie nad tým, že vlastníctvo médií, či už vo verejných alebo v súkromných rukách, je v mnohých členských štátoch a kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách stále vysoko koncentrované, čo predstavuje riziko pre rozmanitosť informácií a názorov; vyjadruje znepokojenie nad čoraz

väčšími politickými zásahmi do riadenia, správy a personálneho obsadenia verejnoprávnych médií, ktoré narúšajú ich nezávislosť; zdôrazňuje demokratický význam nezávislých a dobre financovaných verejnoprávnych médií; vyzýva členské štáty, kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny, aby prijali legislatívne rámce s cieľom zabrániť horizontálnej koncentrácii, zabezpečiť transparentnosť vlastníctva a riadenia, a to aj prostredníctvom verejných registrov vlastníctva, zaručiť transparentné prideľovanie verejných finančných prostriedkov a stanoviť nezávislý dohľad a mechanizmy na dodržiavanie predpisov v snahe chrániť redakčnú a novinársku nezávislosť a úlohu médií ako verejného strážcu;

66. odsudzuje akékoľvek neprimerané politické zasahovanie do riadenia verejnoprávnych médií a so znepokojením berie na vedomie štrukturálne reformy v niektorých členských štátoch, ktoré zvyšujú politický vplyv na postupy vymenúvania a odvolávania, ako aj využívanie štátom kontrolovanej reklamy, politicky ovplyvnené regulačné orgány a konsolidáciu médií do provládnych konglomerátov, ktoré spoločne narúšajú pluralitu médií a obmedzujú prístup k nezávislým informáciám; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili transparentné, otvorené, účinné a nediskriminačné postupy vymenúvania riadiacich orgánov založené na objektívnych a primeraných kritériách stanovených vopred v súlade s článkom 5 Európskeho aktu o slobode médií, a naliehavo vyzýva Komisiu, aby pozorne monitorovala vnútroštátne reformy, ktoré môžu ohroziť pluralitu médií a nezávislosť verejnoprávnych médií; zdôrazňuje, že nezávislé a dôveryhodné médiá vrátane verejnoprávnych médií bez politickej kontroly sú nevyhnutné pre demokratickú povinnosť zodpovedať sa, pretože umožňujú občanom kontrolovať osoby pri moci a odhaľovať korupciu a zneužívanie funkcie;

67. pripomína, že online platformy ako Instagram, TikTok a X sú hlavnými zdrojmi správ, najmä pre mladšie publikum; vyjadruje znepokojenie nad tým, že odporúčacie systémy môžu zosilniť polarizujúci obsah a vytvoriť tzv. komnaty ozvien, čo predstavuje vážne riziko pre demokratickú diskusiu a pluralitu médií; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila účinné presadzovanie aktu o digitálnych službách[66], pokiaľ ide o povinnosti platforiem zmierňovať riziká pre pluralitu médií a občiansku diskusiu;

68. víta iniciatívy na podporu slobodných, nezávislých a pluralitných médií, ako je európsky akt o slobode médií (EMFA); vyjadruje však poľutovanie nad tým, že vo väčšine členských štátov sa akt o slobode médií ešte zďaleka účinne nevykonáva; vyzýva členské štáty, aby si okamžite splnili svoje povinnosti a zabezpečili jeho rýchle a úplné

---

66 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách), (Ú. v. EÚ L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

vykonávanie vrátane transparentnosti pri zadávaní štátnej reklamy online a offline, ako aj ochrany plurality médií a redakčnej nezávislosti; vyzýva Komisiu, aby poskytla podporu členským štátom pri transpozícii európskeho aktu o slobode médií do vnútroštátneho práva, aby monitorovala jeho vykonávanie a zvážila konania o nesplnení povinnosti v prípade nesplnenia povinností; vyzýva Komisiu, aby členským štátom pri uplatňovaní aktu o slobode médií aktívne pomáhala, v prípade potreby aj prijatím výkladových usmernení, a aby pozorne sledovala jeho účinné presadzovanie, najmä v členských štátoch, v prípade ktorých vyjadrili nezávislé zdroje obavy v súvislosti so slobodou médií; zdôrazňuje, že vzhľadom na priamu uplatniteľnosť nariadenia sú novinári a zainteresované strany už oprávnení dovolávať sa ho na vnútroštátnych súdoch aj súdoch EÚ;

69. vyzýva členské štáty a kandidátske krajiny, aby zabezpečili ochranu novinárov a iných pracovníkov médií v EÚ v súlade s odporúčaniami Komisie (EÚ) 2021/1534[67] a (EÚ) 2022/758[68]; zdôrazňuje, že ochrana novinárov musí zahŕňať nielen účinné opatrenia fyzickej bezpečnosti, ale aj záruky proti online hrozbám, obťažovaniu a digitálnym útokom, ako aj prístup k informáciám bez zbytočných prekážok;

70. odsudzuje nenávistné prejavy online aj offline, a to aj v mienkotvorných médiách, na sociálnych sieťach a vo verejnom priestore, pretože predstavujú vážnu hrozbu pre demokraciu a právny štát; vyzýva na prísnejšie presadzovanie predpisov o médiách s cieľom chrániť rozmanité a inkluzívne mediálne prostredie; zdôrazňuje, že verejní predstavitelia musia ísť príkladom zachovávaním úctivej diskusie; pripomína, že sloboda prejavu je základným právom a nemala by sa bezdôvodne obmedzovať; zdôrazňuje, že sloboda prejavu sa nesmie používať na odôvodnenie nenávistných prejavov alebo trestných činov z nenávisti; vyzýva členské štáty, aby zrušili alebo zmenili právne predpisy, ktoré nie sú v súlade s európskymi a medzinárodnými normami v oblasti slobody prejavu a verejnej diskusie;

71. pripomína, že sloboda prejavu je základom demokratických spoločností a základným prvkom právneho štátu; so znepokojením berie na vedomie nárast administratívnych a trestných opatrení zameraných proti príslušníkom akademickej obce, novinárom

---

67 Odporúčanie Komisie (EÚ) 2021/1534 zo 16. septembra 2021 k zaručeniu ochrany, bezpečnosti a posilneniu postavenia novinárov a iných pracovníkov médií v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 331, 20.9.2021, s. 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1534/oj).

68 Odporúčanie Komisie (EÚ) 2022/758 z 27. apríla 2022 týkajúce sa ochrany novinárov a obhajcov ľudských práv pred zjavne neopodstatnenými a zneužívajúcimi súdnymi konaniami proti verejnej účasti („strategickými žalobami proti verejnej účasti“) (Ú. v. EÚ L 138, 17.5.2022, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj).

a obhajcom ľudských práv;

72. vyzýva členské štáty, aby v plnom rozsahu a včasne implementovali smernicu o boji proti strategickým žalobám proti verejnej účasti[69]; a odporúčanie Komisie (EÚ) 2022/758; vyzýva členské štáty, aby išli nad rámec minimálnej transpozície a prijali komplexné vnútroštátne opatrenia v rámci boja proti SLAPP s cieľom chrániť novinárov a iné osoby, ktoré sú terčom zastrašovania, ohovárania alebo obmedzovania výkonu ich povolania;

73. odporúča, aby členské štáty pri transpozícii tejto smernice rozšírili jej uplatňovanie aj na vnútroštátne prípady, keďže k väčšine strategických žalôb proti verejnej účasti dochádza na vnútroštátnej úrovni; nabáda na prijatie mechanizmov včasného prepustenia, účinných pravidiel presúvania nákladov, odrádzajúcich sankcií voči zneužívajúcim žalobcom a spoľahlivých podporných opatrení pre dotknutých novinárov a iných dotknutých osôb;

74. vyzýva Komisiu, aby urýchlene zvážila návrhy alebo doplnkové nástroje na riešenie strategických žalôb proti verejnej účasti, na ktoré sa nevzťahuje súčasný rámec EÚ, a aby preskúmala zmeny, ktorými sa rozširuje rozsah pôsobnosti smernice nad rámec cezhraničných prípadov, čím sa zabezpečí vysoká a jednotná úroveň ochrany v celej EÚ;

75. vyzýva Komisiu, aby posúdila, či sú sankcie EÚ na boj proti dezinformáciám v súlade s požiadavkou proporcionality podľa práva EÚ a s článkom 11 charty a zároveň v plnej miere uznala legitímny cieľ prijatia politík na riešenie dezinformácií a manipulácie s informáciami; domnieva sa, že pred uplatnením takýchto opatrení zo strany Rady musí byť zaručené právo byť vypočutý a primerané právne záruky, najmä v prípadoch, ak hrozí ohrozenie práv občanov EÚ, najmä novinárov;

76. nabáda členské štáty, aby zabezpečili, že menšiny sa budú môcť účinne zúčastňovať na práci médií a mať k nim prístup, a aby zaistili, že audiovizuálne mediálne služby nebudú podnecovať k násiliu alebo nenávisti voči menšinám;

77. vyzýva členské štáty, aby vytvorili rámce, ktoré zaručia ľuďom slobodu vyhľadávať, prijímať a šíriť informácie, a aby zabezpečili, že vnútroštátni koordinátori uvedení v akte o digitálnych službách budú schopní v plnej miere plniť svoju úlohu pri uľahčovaní výmeny informácií a spolupráce na úrovni EÚ; zdôrazňuje význam včasného a

---

69 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1069 z 11. apríla 2024 o ochrane osôb zapojených do verejnej účasti pred zjavne neopodstatnenými nárokmi alebo zneužívajúcimi súdnymi konaniami („strategické žaloby proti verejnej účasti“) (Ú. v. EÚ L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

účinného vykonávania aktu o digitálnych službách s cieľom zaistiť bezpečné, transparentné a zodpovedné online prostredie; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že transpozícia smernice (EÚ) 2016/343 o prezumpcii neviny bude plne rešpektovať slobodu prejavu a právo na informácie, ako sú zaručené článkom 10 Európskeho dohovoru o ľudských právach a článkom 11 Charty základných práv Európskej únie, a nezavedie obmedzenia týkajúce sa informovania o veciach verejného záujmu;

78. pripomína význam monitorovania veľkých online platforiem a presadzovania aktu o digitálnych službách vrátane vyšetrovania algoritmickej manipulácie, zosilňovania nenávistných prejavov, politickej propagandy alebo nedostatočného dohľadu; zdôrazňuje význam transparentnosti algoritmov platforiem, nezávislých auditov a mechanizmov overovania faktov na boj proti dezinformáciám a zdôrazňuje, že tieto opatrenia by mal dopĺňať zaručený prístup k informáciám a podpora mediálnej gramotnosti všetkých občanov;

79. zdôrazňuje, že rozsiahle dezinformácie a manipulácia s informáciami, ktoré sú čoraz viac umocnené pokročilými systémami umelej inteligencie, predstavujú vážne riziko pre právny štát a demokratické procesy; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v plnej miere a rozhodne presadzovali akt o digitálnych službách a akt o umelej inteligencii[70] s cieľom zabezpečiť transparentnosť, zodpovednosť a účinné zmiernenie systémových rizík súvisiacich s umelou inteligenciou pre právny štát, najmä v kontexte volieb;

Priestor občianskej spoločnosti

80. zdôrazňuje kľúčovú úlohu, ktorú zohráva silná a neobmedzená občianska spoločnosť vrátane miestnych a komunitných organizácií, odborových zväzov, skupín aktivistov, obhajcov ľudských práv a mimovládnych organizácií (MVO), ako aj nezávislých orgánov a ombudsmana pri podpore a presadzovaní demokracie, rovnosti, právneho štátu a základných práv a pri zabezpečovaní zodpovednosti štátnych a súkromných subjektov, keďže pôsobia ako strážcovia; pripomína, že v tejto súvislosti Komisia uznáva, že v niektorých členských štátoch pretrvávajú prekážky pri vytváraní prostredia priaznivého pre prácu aktérov občianskej spoločnosti, ako aj potreba dodatočných opatrení pre nich, ako je špecializovaná odborná príprava, zvyšovanie informovanosti a ochranné mechanizmy; naliehavo vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila svoje úsilie o posilnenie

---

70 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1689 z 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828 (akt o umelej inteligencii) (Ú. v. EÚ L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

ochrany všetkých týchto aktérov a zabezpečenie podmienok potrebných na účinné vykonávanie ich činnosti; pripomína, že potrebujú bezpečné, podporné a priaznivé prostredie; podporuje občiansku angažovanosť a účasť na demokratických procesoch;

81. uznáva úlohu občianskej spoločnosti a mimovládnych organizácií pri ochrane menšín a boji proti diskriminácii a vyzýva na spravodlivý a rovnocenný prístup k podpore;

82. opätovne zdôrazňuje význam rozsiahlych konzultácií pri vypracúvaní správy o právnom štáte; vyzýva Komisiu, aby uprednostnila návštevy na mieste v členských štátoch, pretože umožňujú komplexnejšie a kontextové posúdenie situácie;

83. zdôrazňuje význam dynamického občianskeho priestoru a práv na pokojné zhromažďovanie a slobodu združovania v celej EÚ, pričom zdôrazňuje, že tieto práva chránené medzinárodným právom a chartou sú kľúčové pre demokraciu a zodpovednosť vlády; konštatuje, že tieto slobody treba v niektorých členských štátoch ďalej posilniť; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili ochranu slobody zhromažďovania pre všetkých a zaručili bezpečné, priaznivé a právne bezpečné prostredie na jej uplatňovanie v súlade s právom EÚ a európskymi a medzinárodnými normami v oblasti ľudských práv; so znepokojením berie na vedomie rastúce obmedzenia ovplyvňujúce občiansky priestor vo viacerých členských štátoch vrátane nadmernej administratívnej záťaže, očierňujúcich kampaní a obmedzení prístupu k zdrojom, ktoré majú odstrašujúci účinok a oslabujú kontrolnú úlohu občianskej spoločnosti;

84. vyjadruje hlboké znepokojenie nad opakovanými obmedzeniami slobody zhromažďovania; zdôrazňuje kritiku Rady Európy, Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, Organizácie Spojených národov a organizácií občianskej spoločnosti, pokiaľ ide o určité zákony vrátane príslušných právnych predpisov v oblasti bezpečnosti, ktoré nespĺňajú požiadavku proporcionality, čo môže oslabiť právne záruky a môže byť v rozpore s medzinárodnými záväzkami v oblasti ľudských práv; vyzýva členské štáty, aby neprijímali zákony ani postupy, ktoré by preventívne obmedzovali právo na pokojné zhromažďovanie vrátane zavádzania sankcií alebo trestov za účasť na pokojných zhromaždeniach bez súdneho dohľadu; pripomína členským štátom, že právne predpisy a postupy týkajúce sa zhromaždení a protestov musia byť vždy v súlade s medzinárodnými normami v oblasti ľudských práv, a to aj prostredníctvom primeranej odbornej prípravy príslušníkov orgánov presadzovania práva v oblasti ľudských práv a riadenia davu; nabáda členské štáty, aby zaviedli vhodné postupy alebo mechanizmy na zaznamenávanie kontrol totožnosti, a vyzýva členské štáty, aby zverejňovali údaje o zraneniach a úmrtiach počas protestov s cieľom zvýšiť transparentnosť a zodpovednosť orgánov presadzovania práva;

85. uznáva stratégiu EÚ pre občiansku spoločnosť a opatrenia na posilnenie ochrany, účasti a udržateľného financovania vrátane platformy občianskej spoločnosti, znalostného centra o občianskom priestore a ďalších nástrojov ochrany;

86. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby pokračovali v zlepšovaní právneho a regulačného prostredia pre občiansku spoločnosť a zároveň zabezpečili, aby akékoľvek obmedzenia financovania a činnosti združení boli jasne odôvodnené a primerané, sledovali oprávnené ciele vo verejnom záujme a boli v plnom súlade s právom EÚ a európskymi a medzinárodnými normami v oblasti ľudských práv vrátane Európskeho dohovoru o ľudských právach;

87. vyjadruje hlboké znepokojenie nad zmenšujúcim sa občianskym priestorom a narastajúcim prenasledovaním organizácií občianskej spoločnosti a obhajcov ľudských práv v EÚ, najmä tých, ktorí pôsobia v oblasti boja proti rasizmu, klimatickej spravodlivosti, práv LGBTIQ+ osôb, práv žien, migrácie vrátane humanitárnej pomoci a pomoci osobám v núdzi na mori, ako aj boja proti korupcii; naliehavo vyzýva Komisiu, aby vo svojich správach o právnom štáte systematicky monitorovala situáciu týchto organizácií, keďže zmenšujúci sa občiansky priestor predstavuje štrukturálny problém v oblasti právneho štátu; vyzýva členské štáty, aby obhajcom ľudských práv poskytovali účinnú ochranu vrátane mechanizmov rýchlej reakcie na hrozby;

88. vyjadruje znepokojenie nad ústavnými zmenami, ktoré oslabujú právnu istotu a prednosť práva EÚ;

89. odsudzuje nadmerné a pravidelné využívanie zrýchlených legislatívnych postupov v Maďarsku, pričom značná časť právnych predpisov sa prijíma bez primeraných konzultácií, čo narúša zásady lepšej tvorby práva, transparentnosti, inkluzívnosti a demokratického dohľadu;

90. nabáda členské štáty, aby zabezpečili vyvážený rámec, ktorý podporí zodpovednosť a transparentnosť všetkých subjektov, ktoré sa snažia ovplyvňovať verejnú politiku, a zároveň umožní občianskej spoločnosti slobodne, bezpečne a účinne fungovať; je znepokojený čoraz väčšími právnymi a finančnými obmedzeniami, očierňujúcimi kampaňami a kriminalizáciou organizácií občianskej spoločnosti a obhajcov ľudských práv vrátane neopodstatnenej kriminalizácie činnosti občianskej spoločnosti; vyzýva členské štáty, aby neprimerane neobmedzovali slobodu zhromažďovania a združovania; opätovne zdôrazňuje význam úplného vykonávania smernice proti strategickým žalobám proti verejnej účasti a odporúčania Komisie (EÚ) 2022/758 na ochranu OOS; zdôrazňuje, že požiadavky na podávanie správ pre MVO nesmú presahovať požiadavky, ktoré sú nevyhnutne potrebné a úmerné konkrétnym sledovaným cieľom;

91. zdôrazňuje, že transparentnosť a zodpovednosť pri využívaní finančných prostriedkov Únie sú základnými prvkami právneho štátu; zdôrazňuje, že zavedením povinnosti podávania správ a transparentnosti by sa zabezpečilo, aby sa prostriedky EÚ vynakladali správne, pričom by sa zabránilo zbytočnému zaťaženiu organizácií; domnieva sa, že súčasné právne predpisy EÚ o kontrole, náležitej starostlivosti a transparentnosti predstavujú pevný základ, a zdôrazňuje, že EÚ by mala byť naďalej pripravená preskúmať a posilniť rámec, ak sa zistia nedostatky; vyzýva členské štáty a Komisiu, aby zabezpečili pridelenie primeraných a udržateľných finančných zdrojov organizáciám občianskej spoločnosti a obhajcom ľudských práv v súlade s jasnými kritériami oprávnenosti a mechanizmami dohľadu, ktoré by boli plne v súlade s existujúcimi pravidlami transparentnosti, zodpovednosti a výdavkov, najmä v súvislosti so zmenšujúcim sa občianskym priestorom a rastúcou administratívnou záťažou; v tejto súvislosti sa domnieva, že Komisia a členské štáty by mali aktérom, ktorí sa usilujú o podporu základných práv, demokracie a právneho štátu, poskytnúť primerané a konzistentné financovanie zodpovedajúce ich cieľom, a zdôrazňuje, že prístup k financovaniu EÚ musí byť spravodlivý, transparentný a nediskriminačný; pripomína, že rozhodnutia o financovaní musia byť založené na objektívnych, transparentných a nediskriminačných kritériách v súlade so zmluvami a nariadením o rozpočtových pravidlách, čím sa zabezpečí správne finančné riadenie a ochrana finančných záujmov EÚ;

92. zdôrazňuje význam akademickej slobody ako neoddeliteľného aspektu právneho štátu a naliehavo vyzýva členské štáty, aby chránili univerzity pred nenáležitým politickým zasahovaním alebo kontrolou nad akademickou samosprávou a aby zabezpečili inštitucionálnu autonómiu; nabáda členské štáty, aby podporovali kultúru právneho štátu prostredníctvom informačných kampaní, osvetových iniciatív a krokov na podporu demokratických hodnôt a zásad;

Základné práva, rovnosť a nediskriminácia

93. zdôrazňuje, že ochrana a podpora základných práv predstavuje základný pilier právneho štátu a základnú povinnosť všetkých členských štátov podľa článku 2 Zmluvy o EÚ; zdôrazňuje, že tieto práva musia byť zabezpečené rovnako pre všetkých jednotlivcov bez rozdielu prostredníctvom transparentných legislatívnych procesov, účinných súdnych prostriedkov nápravy a nezávislých mechanizmov dohľadu; zdôrazňuje, že právny štát a základné práva sa navzájom posilňujú a že porušenie zásad právneho štátu priamo oslabuje uplatňovanie základných práv;

94. zdôrazňuje, že akékoľvek obmedzenie základných práv a slobôd musí byť v súlade s článkom 52 ods. 1 charty a odsudzuje legislatívne postupy, ktoré vedú k nadmernej zložitosti, právnej neistote alebo nezrozumiteľnosti pre občanov;

95. pripomína, že právne rámce členských štátov musia garantovať rovnosť pred zákonom a právo nebyť diskriminovaný, a to ani v súdnych konaniach; vyzýva Komisiu, aby v prípade nesúladu konala rozhodne; zdôrazňuje, že všetky opatrenia ovplyvňujúce voľný pohyb osôb, právo na pobyt alebo zlúčenie rodiny musia byť v súlade s uplatniteľným právom EÚ a chartou vrátane zásady nediskriminácie stanovenej v jej článku 21;

96. pripomína, že pre rovnaké uplatňovanie práv má zásadný význam účinný prístup k sociálnej ochrane, primeranému minimálnemu príjmu a nediskriminačným verejným službám; vyzýva Komisiu, aby zvážila, ako sociálne vylúčenie, extrémna chudoba a nedostatok bývania bránia účinnému prístupu k spravodlivosti a praktickému uplatňovaniu práv;

97. víta Stratégiu pre rovnosť LGBTIQ+ osôb na roky 2026 – 2030 ako kľúčový rámec na presadzovanie rovnosti a nediskriminácie v celej EÚ, najmä prostredníctvom lepšieho vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti rovnosti, ochrany a bezpečnosti LGBTIQ+ osôb a aktivistov, posilnenia mechanizmov monitorovania a zodpovednosti, zvyšovania informovanosti a odbornej prípravy kľúčových odborníkov; naliehavo vyzýva Komisiu, aby predložila návrh záväzného celoúnijného zákazu konverzných praktík vo všetkých členských štátoch;

98. je hlboko znepokojený diskriminačnými opatreniami zavedenými v niektorých členských štátoch pod zámienkou boja proti takzvanej LGBTIQ propagande a rodovej ideológii; pripomína návrhy generálnej advokátky vo veci C-769/22[71], v ktorých sa konštatuje, že takéto právne predpisy, ak nie sú objektívne, vedecky a primerane odôvodnené, sú nezlučiteľné s právom EÚ a chartou; zdôrazňuje, že tieto opatrenia posilňujú stigmatizáciu, zasahujú do zákazu diskriminácie, slobody prejavu a práva na informácie a porušujú súkromný a rodinný život a ľudskú dôstojnosť a nemožno ich ospravedlniť dôvodmi, ktoré uviedol členský štát; ďalej konštatuje, že systematická diskriminácia LGBTIQ osôb spochybňuje hodnoty zakotvené v článku 2 Zmluvy o EÚ a ovplyvňuje fungovanie právneho poriadku Únie ako celku; zdôrazňuje, že v prípadoch, keď členské štáty obchádzajú právo EÚ, najmä Chartu základných práv, musí Komisia konať rýchlo a rozhodne, a to aj zrýchlenými postupmi v prípade nesplnenia povinnosti a predbežnými opatreniami; odsudzuje diskriminačné ústavné reformy ovplyvňujúce rodovú rovnosť a práva LGBTIQ+ osôb;

99. vyjadruje poľutovanie nad nedostatočným pokrokom v politikách rovnosti a nediskriminácie v niektorých členských štátoch a nad nedostatočným vykonávaním aktuálnych antidiskriminačných

---

71 Návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka T. Ćapeta 5. júna 2025, ECLI:EU:C:2025:408.

právnych predpisov EÚ; zdôrazňuje, že prierezová diskriminácia jednotlivcov patriacich do viacerých zraniteľných skupín zostáva problémom vo viacerých členských štátoch s rôznou mierou právneho uznania a ochrany a v súčasných rámcoch EÚ pre rovnosť a nediskrimináciu sa nerieši dostatočne; naliehavo vyzýva Radu, aby bezodkladne dosiahla dohodu o horizontálnej antidiskriminačnej smernici; vyzýva na pokračovanie opatrení EÚ na boj proti diskriminácii a trestným činom z nenávisti zameraným proti LGBTIQ+ osobám, ženám, maloletým osobám, osobám so zdravotným postihnutím, starším ľuďom, migrantom a osobám patriacim k menšinám s cieľom zabezpečiť obetiam účinný prístup k spravodlivosti a právnym prostriedkom nápravy;

100. vyzýva všetky členské štáty, aby chránili práva LGBTIQ+ osôb v súlade s právom EÚ, chartou a príslušnou judikatúrou Súdneho dvora a ESĽP; pripomína, že vo viacerých členských štátoch pretrvávajú právne prekážky cezhraničného uznávania partnerstiev alebo rodičovstva osôb rovnakého pohlavia, čím dochádza k porušovaniu zásad voľného pohybu a nediskriminácie; vyzýva Komisiu, aby pozorne monitorovala dodržiavanie judikatúry Súdneho dvora EÚ členskými štátmi, najmä rozsudkov vo veciach C-673/16[72] a C-713/23[73], a aby v prípade potreby začala postupy v prípade nesplnenia povinnosti; víta návrh Komisie o uznávaní rodičovstva a vyzýva Radu, aby ho urýchlene prijala v najlepšom záujme dieťaťa a s cieľom zabezpečiť právnu istotu v celej EÚ;

101. vyzýva všetky členské štáty, aby pristúpili k právnemu uznávaniu partnerstiev osôb rovnakého pohlavia v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva;

102. zdôrazňuje, že absencia dostupných postupov právneho uznávania rodu predstavuje porušenie základných právo; vyzýva všetky členské štáty, aby zaručili právne uznanie rodovej identity na základe sebaurčenia, zabezpečili cezhraničné vzájomné uznávanie a chránili osobné údaje v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva;

103. vyjadruje znepokojenie nad nárastom všetkých foriem náboženskej nenávisti, rasizmu, xenofóbie a iných foriem diskriminácie v celej EÚ; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili rovnakú ochranu pred zákonom pre všetky menšiny;

104. vyjadruje hlboké znepokojenie nad rastúcou úrovňou antisemitizmu v EÚ, pričom poznamenáva, že mnohí Židia uvádzajú, že sa stretávajú s

---

72 Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (Veľká komora) z 5. júna 2018, Relu Adrian Coman a i./Inspectoratul General pentru Imigrări a Ministerul Afacerilor Interne, ECLI:EU:C:2018:385.

73 Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (Veľká komora) z 25. novembra 2025, Jakub Cupriak a Trojan/Mateusz Trojan/Wojewoda Mazowiecki, ECLI:EU:C:2025:917.

prejavmi antisemitizmu online aj offline, čo ovplyvňuje ich každodenný život a pocit bezpečnosti; vyzýva členské štáty, aby prijali účinné opatrenia na riešenie a prevenciu antisemitských činov a prejavov;

105. vyjadruje hlboké znepokojenie nad rastúcou úrovňou islamofóbie a nenávisti voči moslimom v EÚ, pričom poznamenáva, že mnohí moslimovia čelia vo svojom každodennom živote rasizmu, trestným činom z nenávisti, obťažovaniu a diskriminačným praktikám; vyzýva členské štáty, aby prijali účinné opatrenia s cieľom predchádzať takýmto činom a prejavom a riešiť ich;

106. odsudzuje prípady trestných činov z nenávisti a nenávistných prejavov online a offline motivované akýmikoľvek dôvodmi diskriminácie; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali a vykonali účinné opatrenia na boj proti všetkým formám rasizmu s plným zapojením občianskej spoločnosti a s príspevkom príslušných zainteresovaných strán, ako je Agentúra EÚ pre základné práva; vyzýva na posilnenie prevencie, vyšetrovania, stíhania a podpory obetí s plným zapojením občianskej spoločnosti a orgánov pre rovnosť; zdôrazňuje nedostatok komplexných právnych predpisov EÚ a žiada, aby sa nenávistné prejavy a trestné činy z nenávisti zahrnuli medzi trestné činy EÚ podľa článku 83 ods. 1 ZFEÚ, a to aj vtedy, keď sú založené na sexuálnej orientácii, rodovej identite alebo rodovom prejave;

107. je znepokojený nedoriešenými záležitosťami v oblasti ochrany práv osôb patriacich k menšinám, ktoré sa čoraz viac prehliadajú; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že ich právne ráme a politiky nebudú viesť k diskriminácii; pripomína návrh Parlamentu zahrnúť ochranu práv menšín do správy o právnom štáte a vyzýva Komisiu, aby navrhla opatrenia EÚ na ochranu práv menšín a jazykových práv, a to aj pristúpením EÚ k Rámcovému dohovoru na ochranu národnostných menšín a Európskej charte regionálnych alebo menšinových jazykov;

108. zdôrazňuje rozsiahlu diskrimináciu, ktorej čelia rómske komunity, vrátane protirómskeho rasizmu, segregácie v oblasti bývania, vzdelávania a prístupu k službám a ich označovania ako „hrozby pre bezpečnosť“; požaduje cielené opatrenia, silnejšie mechanizmy monitorovania a zodpovednosti a zmysluplné zapojenie rómskej občianskej spoločnosti, a to aj do procesov pristúpenia k EÚ;

109. vyzýva Komisiu, aby sa v kontexte posudzovania právneho štátu zaoberala rasovou a etnickou diskrimináciou vrátane vytvárania profilov na základe rasy, a to aj prostredníctvom účinného vyšetrovania, zberu a zverejňovania rozčlenených údajov v súlade s normami v oblasti základných práv, ako aj zapojenia občianskej spoločnosti; zdôrazňuje význam riešenia diskriminácie z prierezových dôvodov v komplexnom rámci základných práv;

110. požaduje účinné záruky na zaistenie bezpečného online priestoru a boj proti nenávisti, diskriminácii a dezinformáciám; zdôrazňuje potrebu úplného uplatňovania aktu o digitálnych službách, aktu o digitálnych trhoch[74], aktu o umelej inteligencii, smernice o boji proti strategickým žalobám proti verejnej účasti a aktu o slobode médií založeného na právach;

111. zdôrazňuje, že nedostatočný pokrok v oblasti komunitných služieb pre osoby so zdravotným postihnutím vyvoláva vážne obavy v súvislosti s dodržiavaním záväzkov v oblasti základných práv;

112. opakuje povinnosť členských štátov dodržiavať právo EÚ a medzinárodné právo v oblasti migrácie a azylu na pevnine a na mori; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že migračné a azylové politiky vrátane paktu o migrácii a azyle sa budú vykonávať v plnom súlade s chartou, zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia a zásadou rozdelenia zodpovednosti s cieľom zabezpečiť dodržiavanie práv ľudí na azyl a medzinárodnú ochranu;

113. vyzýva členské štáty, aby vykonávali migračné a azylové politiky v plnom súlade so zmluvami, chartou a uplatniteľným medzinárodným právom; zdôrazňuje, že všetky osoby na území EÚ majú právo na rešpektovanie ich ľudskej dôstojnosti, nesmú byť vystavené neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu a sú si pred zákonom rovné bez diskriminácie z akýchkoľvek dôvodov vrátane štátnej príslušnosti alebo migračného statusu;

114. domnieva sa, že zistenia Agentúry EÚ pre základné práva a judikatúra Súdneho dvora Európskej únie poskytujú spoľahlivý základ pre výklad článku 2 Zmluvy o EÚ a rozsahu práv vyplývajúcich z charty;

115. víta rozhodnutie Komisie zachovať svoj návrh smernice o rovnakom zaobchádzaní[75] a naliehavo vyzýva Radu, aby ho bezodkladne dokončila a prijala, pričom poznamenáva, že táto smernica má zásadný význam pre odstránenie medzier v ochrane proti diskriminácii;

116. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali účinné opatrenia proti rodovo motivovanému násiliu online aj offline, a to vrátane jeho doplnenia do zoznamu „európskych trestných činov“; naliehavo vyzýva na predloženie legislatívneho návrhu EÚ týkajúceho sa boja

---

74 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1925 zo 14. septembra 2022 o súťažeschopných a spravodlivých trhoch digitálneho sektora a o zmene smerníc (EÚ) 2019/1937 a (EÚ) 2020/1828 (akt o digitálnych trhoch) (Ú. v. EÚ L 265, 12.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

75 Návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu (COM(2008)0426).

proti znásilneniu definovanému ako nevyjadrenie súhlasu, úplné vykonávanie pravidiel EÚ o násilí páchanom na ženách a ratifikáciu Istanbulského dohovoru všetkými členskými štátmi; vyjadruje znepokojenie nad antigenderovými hnutiami a dezinformáciami, ktoré oslabujú rodovú rovnosť;

117. opakuje svoju výzvu, aby bol prístup k bezpečnému a legálnemu umelému prerušeniu tehotenstva zakotvený v Charte základných práv Európskej únie; zdôrazňuje, že sexuálne a reprodukčné zdravie a práva sú neoddeliteľnou súčasťou rovnosti a boja proti rodovo motivovanému násiliu;

Právny štát a rozpočet EÚ

118. vyjadruje znepokojenie nad správami organizácií občianskej spoločnosti, ktoré naznačujú, že niektoré porušenia zásad právneho štátu a základných práv mohli byť spojené s využívaním niektorých finančných prostriedkov EÚ v niektorých členských štátoch; vyzýva Komisiu, aby dôkladne preskúmala, či sa takéto prípady vyskytujú v rámci programov alebo projektov financovaných EÚ, a aby v prípadoch, ak sa zistia takéto porušenia, považovala príslušné základné podmienky a míľniky Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti za nesplnené; ďalej vyzýva Komisiu, aby do svojej výročnej správy o právnom štáte zahrnula odporúčania týkajúce sa týchto porušení a aby v prípade pretrvávajúcich nedostatkov pozastavila ďalšie platby, kým sa zistené nedostatky neodstránia;

119. ďalej vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili mechanizmy nezávislého monitorovania opatrení financovaných EÚ, a to aj prostredníctvom posúdení ich právneho vplyvu a vplyvu na základné práva a nezávislých hodnotení s účasťou občianskej spoločnosti, a zároveň chránili účinný prístup k spravodlivosti s cieľom zabezpečiť súlad s právom Únie a chartou; nabáda na pridelenie primeraných zdrojov na podporu takéhoto monitorovania;

120. zdôrazňuje, že ochrana právneho štátu je nevyhnutná na ochranu finančných záujmov Únie; zdôrazňuje, že na zabezpečenie toho, aby sa finančné prostriedky EÚ spravovali, prideľovali a vynakladali v súlade so zásadami správneho finančného riadenia, sú nevyhnutné nezávislé justičné systémy, účinné protikorupčné rámce a transparentné administratívne postupy; požaduje riadne financovanie orgánov, ako sú Európska prokuratúra a úrad OLAF, s cieľom zabezpečiť ich schopnosť účinne vyšetrovať a stíhať trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie a postaviť pred súd ich páchateľov vzhľadom na vplyv týchto trestných činov na právny štát;

121. zdôrazňuje, že je potrebné zvýšiť synergie medzi rôznymi nástrojmi právneho štátu a posilniť ich prepojenie s rozpočtom EÚ, ako aj vzťah medzi odporúčaniami vo výročnej správe o právnom štáte týkajúcimi sa pretrvávajúcich porušení a rozpočtovými nástrojmi; vyjadruje

poľutovanie nad nedostatkom informácií v správe o právnom štáte 2025, najmä v jej odporúčaniach, o tom, ako sa toto prepojenie vytvára;

122. trvá na tom, že opatrenia potrebné na uvoľnenie finančných prostriedkov EÚ, ako sú vymedzené v príslušných rozhodnutiach prijatých na základe nariadenia o spoločných ustanoveniach, nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti[76] a nariadenia o podmienenosti právnym štátom, sa musia posudzovať koherentne ako súčasť toho istého uceleného a vzájomne prepojeného súboru nástrojov a že by sa nemali uskutočniť žiadne platby, kým pretrvávajú nedostatky; trvá na tom, aby sa zohľadnili a riešili aj prípadné negatívne zmeny, aby sa zabránilo výskytu podobných situácií alebo ďalším negatívnym zmenám v budúcnosti; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že takéto posúdenie bude vždy prísne nestranné, nebude účelovo využívané a bude založené výhradne na dodržiavaní noriem v oblasti právneho štátu; pripomína, že každý návrh na zrušenie rozpočtových opatrení by mal byť založený na spoľahlivých, komplexných a aktuálnych informáciách v súlade s návrhmi generálnej advokátky vo veci C-225/24[77], v ktorých sa zdôraznilo, že každá podmienka vyplatenia by sa mala zverejniť, aby sa zabezpečila transparentnosť a zodpovednosť; konštatuje, že výročná správa Komisie o právnom štáte poskytuje dôležitý faktický základ na identifikáciu systémových problémov, ktoré môžu ovplyvniť riadne plnenie rozpočtu EÚ; vyzýva Komisiu, aby stanovila a zverejnila jasné a podrobné kritériá posudzovania rozpočtových dôsledkov nedostatkov v oblasti právneho štátu vrátane prerušení, pozastavení a preprogramovania finančných prostriedkov EÚ a aby zabezpečila včasné a neselektívne rozhodovanie vo všetkých členských štátoch;

123. opakuje, že mechanizmus podmienenosti právnym štátom tvorí neoddeliteľnú súčasť súboru nástrojov Únie v oblasti finančného riadenia; pripomína, že nariadenie o podmienenosti je kľúčovým nástrojom na ochranu finančných záujmov EÚ pred porušovaním zásad právneho štátu a že by sa malo uplatňovať vždy, keď sú splnené jeho právne podmienky, a to v rámci celého rozpočtu EÚ; vyzýva na konzistentné, účinné, včasné a nestranné uplatňovanie nariadenia o podmienenosti vrátane proaktívneho uplatňovania jeho článku 6 ods. 4, ak je to opodstatnené, pri súčasnom dodržiavaní zásady proporcionality; vyjadruje poľutovanie nad výkladom Komisie, podľa ktorého by sa malo nariadenie o podmienenosti používať len v

---

76 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

77 Návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka T. Ćapeta 12. februára 2026, vec C-225/24, Európsky parlament/Európska komisia, ECLI:EU:C:2026:88.

krajnom prípade;

124. vyzýva Komisiu, aby objasnila, čo predstavuje dostatočne priamu súvislosť medzi porušeniami zásad právneho štátu a finančnými záujmami EÚ, a stanovila jasné, objektívne a predvídateľné kritériá na posúdenie účinnosti rozpočtových a nápravných opatrení, ako to požaduje Európsky dvor audítorov; vyzýva Komisiu, aby vo svojej správe o právnom štáte uviedla, či závažné riziká alebo porušenia zistené v členských štátoch odôvodňujú uplatňovanie nariadenia o podmienenosti, a aby odporúčania pre jednotlivé krajiny týkajúce sa pretrvávajúcich porušení v členských štátoch premietla do konkrétnych míľnikov, ktoré majú členské štáty plniť, a aby v prípade potreby slúžili ako dôkaz na odôvodnenie aktivácie nariadenia o podmienenosti;

125. naliehavo vyzýva Komisiu a Radu, aby konali rýchlo a v plnej miere transparentne, ak sa zistí súvislosť medzi porušením zásad právneho štátu alebo závažným rizikom takéhoto porušenia a rizikami pre rozpočet EÚ a ak dotknutý členský štát nekoná s cieľom účinne, udržateľne a včas riešiť situáciu;

126. naliehavo vyzýva, aby Komisia prijala ďalšie opatrenia podľa nariadenia o podmienenosti právnym štátom v prípade Maďarska, pokiaľ ide o iné porušenia zásad právneho štátu, ako sú napríklad porušenia týkajúce sa súdnictva; zdôrazňuje, že oslabenie nezávislosti a nestrannosti verejnej správy a neprimeraná koncentrácia dodávateľov v postupoch verejného obstarávania predstavujú systémové riziká v oblasti právneho štátu, ktoré ohrozujú správne finančné riadenie; zdôrazňuje, že porušovanie pravidiel, manipulácia s verejnými súťažami a žiadosťami týkajúcimi sa finančných prostriedkov EÚ alebo nenáležité uprednostňovanie niektorej strany v ich rámci, ako aj administratívne obťažovanie porušujúce rovnaké zaobchádzanie s miestnymi a regionálnymi orgánmi, podnikmi alebo inými konečnými príjemcami a prijímateľmi a ich prístup k finančným prostriedkom EÚ, ako aj verejné obstarávanie, audítorské orgány, protikorupčné záruky alebo kontrolné systémy, predstavujú priame riziká pre rozpočet Únie a vyžadujú si dôsledné a prísne uplatňovanie podmienenosti;

127. pripomína, že koneční príjemcovia alebo prijímatelia finančných prostriedkov EÚ, ktorí nie sú vládnymi subjektmi, by nemali znášať negatívne dôsledky problémov spôsobených vnútroštátnymi orgánmi pri prijímaní rozpočtových opatrení; opakuje svoju výzvu Komisii, aby zabezpečila, že koneční príjemcovia alebo prijímatelia finančných prostriedkov EÚ nebudú o tieto prostriedky pripravení, ako sa uvádza v nariadení o podmienenosti právnym štátom; pripomína povinnosť členských štátov, na ktoré sa vzťahujú opatrenia podľa nariadenia o podmienenosti, naďalej plniť všetky záväzky voči konečným príjemcom alebo prijímateľom; vyzýva Komisiu, aby našla spôsoby, ako rozdeľovať finančné prostriedky EÚ prostredníctvom

miestnych samospráv a organizácií občianskej spoločnosti, ak príslušná vláda nespolupracuje v súvislosti s nedostatkami; konštatuje, že možným riešením je sprístupniť rozpočtové prostriedky zodpovedajúce zrušeným záväzkom v rámci režimov podmienenosti na použitie pri iných nástrojoch alebo programoch EÚ vykonávaných na základe priameho alebo nepriameho riadenia, najmä tých, ktoré prispievajú k podpore európskej demokracie, občianskej spoločnosti, hodnôt EÚ alebo boja proti korupcii; zdôrazňuje, že pri takomto prerozdelení sa musia plne rešpektovať zásady správneho finančného riadenia a rovnakého zaobchádzania;

128. zdôrazňuje, že overiteľné dodržiavanie zásad právneho štátu a charty zo strany členských štátov sa musí považovať za základnú podmienku na získanie akýchkoľvek finančných prostriedkov EÚ; zdôrazňuje, že tieto podmienky musia byť splnené pred schválením všetkých programov a projektov predložených verejnými orgánmi, ktoré sú financované z prostriedkov EÚ; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že každé rozhodnutie o pozastavení, znížení alebo zablokovaní všetkých platieb alebo ich časti bude založené na jasne vymedzených, transparentných a predvídateľných momentoch hodnotenia počas čerpania finančných prostriedkov Únie v súlade so zásadou proporcionality a s prihliadnutím na povahu, trvanie, závažnosť a rozsah zisteného porušenia; zdôrazňuje, že priebežné monitorovanie musí byť doplnené aspoň o pravidelné a formálne stanovené periodické preskúmania vrátane ročného hodnotenia dodržiavania práva, ktoré by bolo priamo spojené so zisteniami uvedenými v správach Komisie o právnom štáte, aby sa zaručila právna istota, vyvoditeľnosť zodpovednosti a účinná zodpovednosť za nápravné opatrenia;

129. víta návrh podmieniť takmer polovicu finančných prostriedkov dodržiavaním zásad právneho štátu a charty pred schválením ich poskytnutia, ktorý Komisia uviedla v návrhu viacročného finančného rámca (VFR) Komisie na roky 2028 – 2034, keďže posilňuje schopnosť EÚ zabezpečiť, aby boli politiky EÚ v oblasti finančnej podpory založené na základných právach a demokratických zásadách; konštatuje, že tento návrh zachováva a zavádza horizontálne podmienky týkajúce sa dodržiavania zásad právneho štátu a charty vo všetkých príslušných programoch; domnieva sa, že takýto prístup k podmienenosti môže riešiť obavy týkajúce sa ochrany konečných prijímateľov alebo príjemcov, najmä tým, že umožní opätovné sprístupnenie finančných prostriedkov v rámci priameho alebo nepriameho riadenia, predovšetkým nástrojov a programov, ktoré prispievajú k podpore demokracie, občianskej spoločnosti a hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ alebo k boju proti korupcii najmä v členskom štáte, v ktorom došlo k porušeniu; so znepokojením berie na vedomie prípadné prekrývanie medzi novo navrhovaným mechanizmom podmienenosti v nadchádzajúcom viacročnom finančnom rámci a nariadenia o podmienenosti; domnieva sa však, že horizontálne podmienky by sa mali vzťahovať

na všetky hodnoty zakotvené v článku 2 Zmluvy o EÚ a že rozhodovací postup by mal byť rovnaký a mal by vyvrcholiť rozhodnutiami Komisie; požaduje jednotný, súdržný a komplexný rámec vo všetkých programoch EÚ a žiada Komisiu, aby zabezpečila jasné, objektívne a transparentné kritériá uplatňovania podmienenosti právnym štátom, ako aj účinnú koordináciu medzi rôznymi nástrojmi;

130. žiada, aby sa finančné prostriedky pozastavené alebo zmrazené z dôvodu porušenia hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ opätovne nesprístupnili dotknutým orgánom členských štátov;

131. konštatuje, že navrhované plány národného a regionálneho partnerstva (NRP) by zjednotili hlavné fondy EÚ do jedného strategického rámca pre každý členský štát a vyplatenie prostriedkov by sa vo väčšej miere odvíjalo od výkonnosti; ďalej vyzýva Komisiu, aby poskytla jasné, transparentné a overiteľné kritériá na posúdenie existencie a účinnosti „primeraných mechanizmov“ potrebných na schválenie národných a regionálnych plánov ako predpokladu ich účinného uplatňovania s cieľom zabezpečiť právnu istotu a dodržiavanie zásad právneho štátu a charty pri využívaní finančných prostriedkov EÚ;

132. zdôrazňuje, že účinná ochrana rozpočtu EÚ závisí aj od spoľahlivých systémov finančného riadenia a kontroly; vyzýva Komisiu, aby v rámci jej správ o právnom štáte zohľadňovala posúdenia príslušných orgánov, úradov a agentúr EÚ, ako aj vnútroštátnych orgánov auditu s cieľom posúdiť riziká pre finančné prostriedky EÚ súvisiace s právnym štátom; zdôrazňuje, že systémové nedostatky zistené týmito orgánmi dohľadu by sa mali náležite zohľadniť vo využívaní nástrojov na ochranu rozpočtu zo strany Komisie;

Právny štát a rozmer jednotného trhu

133. víta skutočnosť, že do správy o právnom štáte bol zahrnutý rozmer jednotného trhu, keďže zdôrazňuje prepojenie medzi normami v oblasti právneho štátu a celkovým stavom hospodárskeho prostredia EÚ; zdôrazňuje, že tento prístup pomáha identifikovať štrukturálne prekážky ovplyvňujúce spoločnosti, pracovníkov a cezhraničnú hospodársku činnosť, čím prispieva k predvídateľnému, transparentnému a spravodlivému trhovému prostrediu s cieľom zabezpečiť ochranu práv, potrestanie korupcie a presadzovanie zmlúv; konštatuje, že právna neistota, svojvoľné administratívne rozhodovanie a nedôsledná súdna ochrana narúšajú hospodársku predvídateľnosť a ovplyvňujú schopnosť hospodárskych subjektov pôsobiť na vnútornom trhu, ako zdôraznili príslušné zainteresované strany, s ktorými sa uskutočňovali konzultácie pri tvorbe správy o právnom štáte 2025; zdôrazňuje, že fungujúci justičný systém, silný protikorupčný rámec, pluralita médií a účinný systém bŕzd a protiváh sú nenahraditeľné pre hladké fungovanie jednotného trhu;

zdôrazňuje, že právna istota, spravodlivé a transparentné pravidlá verejného obstarávania, účinné protikorupčné opatrenia, sloboda médií, vyvážené demokratické právomoci a silná pracovná a sociálna ochrana sú kľúčovými hnacími silami udržateľnej konkurencieschopnosti, sociálnej súdržnosti a dobre fungujúceho jednotného trhu;

134. navrhuje, aby Komisia naďalej podporovala rozmer jednotného trhu, keďže je nevyhnutné zabezpečiť dobre fungujúci jednotný trh a odolný demokratický systém a prehĺbiť spoluprácu so zainteresovanými stranami a organizáciami občianskej spoločnosti vrátane odborových zväzov, sudcovských združení, novinárskych organizácií, advokátskych komôr a iných profesijných skupín, ktorých odborné znalosti sú nevyhnutné, aby boli v budúcich posúdeniach včasnú identifikované systémové riziká pre právny štát; zdôrazňuje, že Komisia by mala vyvinúť cielené úsilie na zvýšenie informovanosti o správach o právnom štáte a podnietiť týchto aktérov vo všetkých členských štátoch, aby k nim prispeli;

135. víta skutočnosť, že Komisia uznáva význam dodržiavania zásad právneho štátu ako predpokladu stabilného a dôveryhodného investičného prostredia; zdôrazňuje, že predvídateľné právne rámce, nestranné súdy a účinné mechanizmy presadzovania práva zvyšujú dôveru investorov a prispievajú k udržateľnému hospodárskemu rastu na celom jednotnom trhu;

136. vyjadruje znepokojenie nad nedostatkami zistenými vo viacerých členských štátoch, a to aj pokiaľ ide o rovnosť a spravodlivosť vo verejnom obstarávaní a pri priamom zadávaní zákaziek; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že nedostatky zistené v rámci tohto rozmeru budú primerane zohľadnené v konkrétnych a cielených odporúčaniach v rámci jej správy o právnom štáte;

137. vyzýva Komisiu pri hodnotení rozmeru jednotného trhu v správe o právnom štáte, ako aj členské štáty, aby riešili štrukturálne narušenia v oblasti verejného obstarávania a využívania finančných prostriedkov EÚ a členských štátov; zdôrazňuje, že dôsledné presadzovanie pravidiel EÚ v oblasti hospodárskej súťaže, štátnej pomoci a verejného obstarávania spolu s podporou diverzifikovanejších miestnych hospodárstiev a spravodlivého prístupu k financovaniu je nevyhnutné na vytvorenie priaznivého prostredia, v ktorom otvorené a konkurenčné trhy podporujú právny štát;

138. zdôrazňuje potrebu posilniť využívanie analýzy založenej na údajoch pri posudzovaní vplyvu podmienok právneho štátu na jednotný trh zo strany Komisie; konštatuje, že na identifikáciu štrukturálnych nedostatkov, ktoré brzdia hospodársku činnosť, sú nevyhnutné spoľahlivé a porovnateľné ukazovatele efektívnosti súdnictva, korupčných rizík, výkonnosti správy a regulačnej stability; nabáda

Komisiu, aby ďalej rozvíjala metodiky založené na dôkazoch a rozšírila dostupnosť vysokokvalitných súborov údajov s cieľom zlepšiť analytickú hĺbku a politickú relevantnosť budúcich správ o právnom štáte;

139. vyzýva Komisiu, aby vo svojich kapitolách o jednotlivých krajinách identifikovala tie členské štáty, v ktorých súdne prieťahy, nedostatočné presadzovanie zmlúv alebo systémová korupcia vytvárajú účinné netarifné prekážky pre spoločnosti z iných členských štátov, a aby porovnávala pokrok so zavedenými ukazovateľmi výkonnosti; zdôrazňuje, že ich identifikácia musí byť založená na transparentných údajoch a metodikách a mala by zahŕňať výslovné prepojenie nedostatkov v oblasti právneho štátu so stratou investícií, vyššími transakčnými nákladmi a nižšou účasťou MSP na jednotnom trhu;

140. domnieva sa, že rozmer jednotného trhu je základom správy Komisie o právnom štáte, zatiaľ čo justičný systém, protikorupčný rámec, pluralita a sloboda médií a ďalšie inštitucionálne otázky týkajúce sa systému bŕzd a protiváh sa v správe považujú za kľúčové piliere; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je dôležité riešiť vplyv hospodárskej nerovnosti a sociálneho vylúčenia na demokratickú účasť a fungovanie právneho štátu;

Právny štát ako ústredný prvok procesu rozširovania a vonkajšej činnosti EÚ

141. opakuje, že hodnoty zakotvené v článku 2 Zmluvy o EÚ musia plne a jednohlasne rešpektovať nielen súčasné členské štáty, ale aj kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny počas celého prístupového procesu a nepretržite aj po ich pristúpení; zdôrazňuje, že dôveryhodnosť a legitimita EÚ v procese rozširovania závisí od zabezpečenia toho, aby členské štáty EÚ, ako aj kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny dodržiavali rovnako vysoké normy demokracie, ľudských práv a právneho štátu a zdôrazňuje, že dvojitý meter v týchto oblastiach môže túto dôveryhodnosť, legitimitu a dôveru v záväzky EÚ poškodiť; zdôrazňuje, že fáza pristúpenia je rozhodujúcim a neoddiskutovateľným momentom budovania pevných, nezvratných a udržateľných základov ochrany právneho štátu, základných práv a demokratických noriem, ktoré predstavujú kľúčové aspekty pristúpenia k EÚ; konštatuje, že v kandidátskych krajinách pretrvávajú významné problémy súvisiace s monitorovaním základných práv národnostných menšín;

142. vyzýva na prísne, nepretržité a dôkladné hodnotenie právneho štátu vo všetkých krajinách, ktoré prechádzajú prístupovým procesom; nabáda Komisiu, aby poskytla jasné, konkrétne a merateľné odporúčania týkajúce sa nedostatkov a pokroku v oblasti právneho štátu, a trvá na úplnej konzistentnosti, komplementárnosti a vzájomnom posilnení správy o právnom štáte a správy o rozšírení,

aby sa predišlo rozdielnym hodnoteniam a zabezpečila sa súdržná a dôveryhodná politika rozširovania;

143. víta skutočnosť, že správa o právnom štáte obsahuje osobitné kapitoly o Albánsku, Čiernej Hore, Severnom Macedónsku a Srbsku; vyzýva Komisiu, aby rozšírila geografický rozsah budúcich správ na všetky kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny a aby poskytla konkrétne a merateľné odporúčania s cieľom podporiť reforiem a zabezpečiť dodržiavanie prísnych noriem po pristúpení;

144. vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby kandidátskym a potenciálnym kandidátskym krajinám poskytli výraznú podporu v záujme pokroku pri vykonávaní reforiem v oblasti demokracie, ľudských práv a právneho štátu;

145. zdôrazňuje, že hodnoty zakotvené v článku 2 Zmluvy o EÚ sa musia dodržiavať aj pri prideľovaní finančných prostriedkov EÚ krajinám mimo EÚ, ktoré sa zúčastňujú na programoch EÚ, ako aj počas následného monitorovania využívania finančných prostriedkov; pripomína, že ochrana týchto hodnôt je nevyhnutná na zabezpečenie súdržného a riadneho finančného riadenia všetkých výdavkov EÚ, či už sa uskutočňujú v rámci EÚ alebo v spolupráci s krajinami mimo EÚ;

146. žiada, aby sa zásada právneho štátu uplatňovala jednotne na všetky výdavky EÚ vrátane vonkajšej činnosti vo všeobecnosti a v prípade predvstupovej pomoci najmä pre kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny v rámci nástroja predvstupovej pomoci (IPA) III a v rámci Nástroja na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán; zdôrazňuje, že takéto výdavky musia byť transparentné, založené na dôkazoch a výkonnosti a sprevádzané účinným monitorovaním a súdnymi zárukami v súlade s hodnotami EÚ zakotvenými v článku 2 Zmluvy o EÚ; vyzýva, aby vyplácanie prostriedkov v rámci IPA III bolo viazané na konkrétne výsledky a aby v prípadoch pretrvávajúceho zhoršovania situácie v oblasti nezávislosti súdnictva, boja proti korupcii a základných práv došlo k prerozdeleniu, pozastaveniu alebo zníženiu financovania;

147. zdôrazňuje, že je dôležité zachovať medzinárodný poriadok založený na pravidlách s cieľom presadzovať univerzálne hodnoty, na ktorých je EÚ založená; varuje, že rastúce hrozby pre multilaterálne inštitúcie vrátane pokusov o zbavenie Medzinárodného súdneho dvora (MSD) a Medzinárodného trestného súdu (MTS) legitimity, ako aj širšie nerešpektovanie medzinárodného práva predstavujú vážnu hrozbu pre globálny poriadok založený na pravidlách; vyjadruje poľutovanie nad bezprecedentnými hrozbami, ktorým čelí Medzinárodný trestný súd, vrátane sankcií uvalených na jeho sudcov a iných predstaviteľov; vyzýva na aktiváciu nariadenia EÚ

o blokovaní[78] s cieľom chrániť Medzinárodný trestný súd a osoby, ktoré s týmto súdom spolupracujú a podporujú ho, vrátane organizácií občianskej spoločnosti a obhajcov ľudských práv; vyzýva EÚ a jej členské štáty a kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny, aby naďalej podporovali MTS a využívali všetky dostupné nástroje na posilnenie boja proti beztrestnosti na celom svete;

148. opätovne zdôrazňuje silnú podporu EÚ Medzinárodnému súdnemu dvoru a Medzinárodnému trestnému súdu ako základným nezávislým a nestranným inštitúciám; pripomína, že úplné dodržiavanie rozhodnutí Medzinárodného trestného súdu vrátane vykonávania zatykačov je povinnosťou členských štátov EÚ; vyzýva Komisiu, aby vo svojich správach o právnom štáte uvádzala prípady nevykonania zatykačov; naliehavo vyzýva členské štáty, aby v plnej miere dodržiavali rozhodnutia medzinárodných súdov a uplatňovali univerzálnu jurisdikciu v boji proti beztrestnosti; vyzýva EÚ, aby nabádala nečlenské štáty vrátane hlavných partnerov a kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajín, aby sa stali stranami Rímskeho štatútu;

Zlepšenie postupu Komisie pri podávaní správ

149. víta úsilie Komisie o zlepšenie jej metodiky správy o právnom štáte; vyzýva Komisiu, aby v budúcich vydaniach v rámci každého piliera vymedzila a zverejnila jasné a funkčné referenčné kritériá a ukazovatele a aby ich uplatňovala konzistentne a transparentne vo všetkých členských štátoch spôsobom, ktorý umožní zmysluplné porovnanie a zabezpečí jasné vymedzenie uplatňovaných noriem;

150. uznáva, že správa Komisie o právnom štáte sa od svojho vzniku v roku 2020 stala komplexnejšou; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že základné prvky uznesení Parlamentu vrátane odporúčaní adresovaných Komisii a Rade v súvislosti s podávaním správ o právnom štáte neboli v plnej miere zohľadnené; vyzýva Komisiu a Radu, aby sa týmito odporúčaniami zaoberali;

151. vyzýva Komisiu, aby bola transparentnejšia, pokiaľ ide o kritériá, ktoré používa na výber informácií od občianskej spoločnosti, medzinárodných orgánov, vnútroštátnych orgánov a ďalších zainteresovaných strán v procese podávania správ; zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť, aby spôsob, akým sa tieto informácie hodnotia a zohľadňujú v záverečných kapitolách o krajinách, bol konzistentný a zrozumiteľný; konštatuje, že v rámci dostupných zdrojov by sa všetkým prispievateľom mala poskytnúť primeraná spätná väzba a následné informácie, pokiaľ ide o využívanie ich príspevkov, a trvá na

---

78 Nariadenie Rady (ES) č. 2271/96 z 22. novembra 1996 o ochrane pred účinkami uplatňovania právnych predpisov prijatých treťou krajinou mimo jej územia a pred účinkami opatrení na nich založených alebo z nich vyplývajúcich (Ú. v. ES L 309, 29.11.1996, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2271/oj).

tom, aby bol proces podávania správ založený na dôkazoch, transparentný a nestranný;

152. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila transparentnosť metodiky výberu otázok v správe o právnom štáte tým, že jasne vymedzí kľúčové kritériá vrátane toho, čo predstavuje „významný vývoj“, a zabezpečí, aby sa systematicky zohľadňovali novovznikajúce výzvy; nabáda Komisiu, aby pri hodnotení dodržiavania hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ používala zrozumiteľnejší jazyk;

153. vyzýva Komisiu, aby sa pri vypracovávaní správy o právnom štáte snažila s Parlamentom intenzívnejšie spolupracovať a viesť predchádzajúce konzultácie;

154. zdôrazňuje, že monitorovacia skupina pre demokraciu, právny štát a základné práva (DRFMG) Výboru Európskeho parlamentu pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci vyslala v posledných rokoch niekoľko ad hoc delegácií a že v niektorých prípadoch bol stav právneho štátu, demokracie a základných práv vyhodnotený ako stav vykazujúci väčšie nedostatky, než sú tie, na ktoré sa poukazuje v správach Komisie; domnieva sa, že monitorovanie, ktoré vykonala skupina DRFMG, by sa malo v rámci konzultačného postupu a pri následnom vypracúvaní správy náležite zvážiť; požaduje pevnejší a štruktúrovanejší medziinštitucionálny vzťah medzi Parlamentom a Komisiou, a to aj prostredníctvom pravidelných výmen, transparentných mechanizmov spätnej väzby a včasného začlenenia parlamentných hodnotení;

155. opakuje potrebu vytvoriť komplexný medziinštitucionálny mechanizmus pre demokraciu, právny štát a základné práva, ktorý by zahŕňal všetky hodnoty stanovené v článku 2 Zmluvy o EÚ;

156. domnieva sa, že Komisia by mala byť jasnejšia pri určovaní a vyjadrovaní trajektórie, na ktorej sa každý členský štát a kandidátska krajina nachádza, vrátane včasných varovných signálov a identifikácie závažných a systémových problémov, pričom zdôrazňuje, že Komisia by mala zabezpečiť súlad medzi zistenými problémami a vydanými odporúčaniami a jasne a transparentne uviesť, ako k daným hodnoteniam dospela; vyzýva Komisiu, aby objasnila, že systémové, úmyselné a závažné porušovanie hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ počas dlhšieho obdobia oslabuje štrukturálne podmienky členstva v Únii založenej na právnom štáte; zdôrazňuje, že za takýchto okolností hrozí, že členské štáty nesplnia záväzky vyplývajúce z ich postavenia podľa zmlúv; pripomína, že inštitúcie sú povinné aktivovať mechanizmy stanovené v zmluvách;

157. zdôrazňuje, že je kľúčové neobmedzovať sa pri hodnotení len na predtým zistené nedostatky, ale systematicky aktualizovať analýzu tak, aby odrážala nový vývoj, vznikajúce riziká a vyvíjajúce sa formy zhoršovania situácie; zdôrazňuje, že práve v tejto oblasti je

nevyhnutná väčšia metodická presnosť a zrozumiteľnosť, aby sa zabezpečilo, že odporúčania budú stále relevantné, flexibilné z hľadiska vývoja a v súlade s aktuálnou trajektóriou právneho štátu v jednotlivých členských štátoch;

158. vyzýva Komisiu, aby vydala odporúčania, ktoré budú operatívnejšie, pričom by mala jasne rozlišovať odporúčania týkajúce sa závažných a systémových problémov a odporúčania týkajúce sa menej významných problémov, aby nevzniklo riziko zľahčovania najzávažnejších porušení zásad právneho štátu, a mala by stanoviť konkrétne opatrenia, harmonogramy a referenčné hodnoty na ich vykonávanie členskými štátmi a kandidátskymi krajinami; zdôrazňuje, že odporúčania by sa nemali vzťahovať na všetky členské štáty rovnako, ale mali by byť primerané konkrétnej situácii v oblasti právneho štátu v jednotlivých krajinách; uvádza, že odporúčania by mali lepšie odrážať negatívne zistenia v správe a mali by byť podrobnejšie; domnieva sa, že posudzovanie plnenia predchádzajúcich odporúčaní by malo byť presnejšie a kvalitatívnejšie a nemalo by sa opierať len o legislatívne zmeny, ale aj o overiteľné dôkazy o ich uplatňovaní v praxi;

159. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že všetkým pilierom správy o právnom štáte sa bude pri vydávaní odporúčaní venovať rovnaká pozornosť v záujme riešenia pretrvávajúcich a dobre zdokumentovaných výziev a ochrany štrukturálnych aspektov, ktoré sú nevyhnutné pre riadne fungovanie demokratických systémov vrátane občianskeho priestoru a základných práv;

160. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že obavy uvedené v správe o právnom štáte sa dôsledne premietnu do odporúčaní; okrem toho vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že podobné problémy sa budú riešiť rovnako vo všetkých členských štátoch, aby žiadny členský štát s porovnateľnými alebo závažnejšími nedostatkami nezostal bez vhodných odporúčaní;

161. žiada Komisiu, aby posilnila mechanizmus následných opatrení v prípade nevykonaných odporúčaní stanovením merateľných referenčných hodnôt, pričom konštatuje, že 93 % odporúčaní sa opakuje z predchádzajúcich rokov a v roku 2025 bolo len 6 % odporúčaní v plnej miere vykonaných[79]; vyzýva na zintenzívnenie využívania všetkých dostupných nástrojov presadzovania v príslušných prípadoch vrátane konaní o nesplnení povinnosti a rozpočtovej podmienenosti, ako sa stanovuje v nariadení o rozpočtových pravidlách, nariadení o podmienenosti právnym štátom a nariadení o spoločných ustanoveniach; vyzýva Komisiu, aby v prípadoch nesplnenia povinností systematicky využívala skrátené konania a žiadosti o predbežné opatrenia na Súdneho dvora a aby

---

79 Civil Liberties Union for Europe, Správa Európskej komisie o právnom štáte 2025 – Analýza nedostatkov.

začínala konania v prípadoch nevykonania rozsudkov Súdneho dvora EÚ; so znepokojením konštatuje, že v najnovšej správe dostali ďalšie odporúčanie v porovnaní s predchádzajúcim cyklom podávania správ len dva členské štáty, a to napriek tomu, že situácia v oblasti právneho štátu si vo viacerých členských štátoch vyžaduje prijatie naliehavých opatrení a v iných členských štátoch urýchlené vykonanie odporúčaní;

162. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Maďarsko sústavne nereagovalo na odporúčania Komisie, pričom úplne nevyriešených zostalo od roku 2022 šesť odporúčaní;

163. zdôrazňuje, že politika načrtnutá v oznámení Komisie z roku 2022 o presadzovaní práva EÚ, v ktorom sa objasňuje, že konania o nesplnení povinnosti nemajú slúžiť ako mechanizmy individuálnej nápravy, obmedzuje prístup k účinným prostriedkom nápravy v situáciách pretrvávajúceho alebo systémového nedodržiavania práva EÚ členskými štátmi vrátane rozsudkov Súdneho dvora EÚ; žiada Komisiu, aby každoročne podávala správu o uplatňovaní a účinnosti nástrojov dostupných na riešenie prípadov porušovania zásad právneho štátu v členských štátoch; pripomína nedávne stanovisko generálnej advokátky T. Ćapetovej vo veci C-769/22, v ktorom sa potvrdzuje, že článok 2 Zmluvy o EÚ môže slúžiť ako samostatný právny základ pre postup v prípade nesplnenia povinnosti, ak je hlavnou príčinou iných porušení práva EÚ popretie hodnoty; zdôrazňuje, že nadchádzajúci rozsudok v tejto veci by mohol byť významnou príležitosťou, ktorú by Komisia mala využiť na systematickejšie a dôraznejšie konanie proti porušovaniu právnych predpisov v závislosti od konečného rozhodnutia Súdneho dvora EÚ;

164. zdôrazňuje, že vydanie správy o právnom štáte nestačí na posilnenie hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ, ale že správa by mala viesť ku konkrétnym opatreniam; zdôrazňuje, že zistenia výročnej správy o právnom štáte by sa mali v príslušných prípadoch systematicky sledovať prostredníctvom dostupných nástrojov presadzovania práva v súlade s právomocami Komisie; vyzýva na transparentné monitorovanie dodržiavania rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie a v príslušných prípadoch rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva členskými štátmi, a to aj zohľadnením prípadov pretrvávajúceho nedodržiavania predpisov pri využívaní takýchto nástrojov;

165. domnieva sa, že referenčné kritériá správy o právnom štáte by sa mali vzťahovať aj na nezávislosť a účinné fungovanie kľúčových nezávislých a regulačných orgánov; zdôrazňuje, že tieto orgány by mali zabezpečovať transparentné, otvorené a na zásluhách založené postupy menovania a odvolávania ich vedúcich pracovníkov;

166. pripomína oznámenia Komisie z 3. apríla 2019 s názvom Ďalšie posilnenie právneho štátu v Únii – Súčasný stav a možné ďalšie kroky

a zo 7. augusta 2019 s názvom Posilnenie právneho štátu v Únii – Koncepcia pre prijatie opatrení; vyzýva na ich aktualizáciu s cieľom zohľadniť súčasné výzvy a zabezpečiť ich úplné vykonanie;

167. zdôrazňuje potrebu posúdiť požiadavky na ľudské zdroje a kapacity vzhľadom na výzvu na aktívnejšie monitorovanie právneho štátu; zdôrazňuje význam medzirezortnej koordinácie medzi príslušnými generálnymi riaditeľstvami Komisie;

Horizontálne odporúčania

168. je presvedčený, že by sa mal posilniť medziinštitucionálny dialóg a spolupráca na úrovni EÚ v oblasti právneho štátu; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia a Rada doposiaľ odmietajú jeho ponuku na uzavretie medziinštitucionálnej dohody o demokracii, právnom štáte a základných právach; opätovne potvrdzuje svoju ochotu obnoviť rokovania o tejto dohode, pričom zdôrazňuje pridanú hodnotu štruktúrovaného a predvídateľného rámca; zdôrazňuje, že argument, že takáto dohoda by bola príliš nepružná, nemôže ospravedlniť nečinnosť; požaduje pragmatické riešenia na zlepšenie spolupráce; vyzýva Radu, aby zvýšila inkluzívnosť svojho dialógu o právnom štáte tým, že na svoje zasadnutia pozve aj zástupcov iných inštitúcie, ako sú Benátska komisia a Európsky parlament; zdôrazňuje, že účinnosť rozšíreného súboru nástrojov EÚ závisí od jeho jednotného a konzistentného uplatňovania vo všetkých inštitúciách;

169. navrhuje, aby inštitúcie EÚ až do vytvorenia mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva prostredníctvom medziinštitucionálnej dohody ďalej rozvíjali mechanizmy spolupráce v tejto súvislosti zavedením ročného cyklu preskúmavania právneho štátu, ktorý by bol štruktúrovaný v rôznych fázach, čím by sa posilnila kontinuita, koordinácia a vplyv medzi inštitúciami a ktorý by bol navrhnutý tak, aby ho bolo možné postupne rozšíriť na všetky hodnoty zakotvené v článku 2 Zmluvy o EÚ, čím sa zabezpečí komplexný a koherentný prístup k ich ochrane;

170. pripomína, že odporúčania by mali byť primerané zisteným výzvam, dostatočne konkrétne na to, aby umožnili členským štátom prijať konkrétne a realizovateľné následné opatrenia, a mali by sa systematicky posudzovať v nasledujúcich vydaniach; požaduje vyváženejší, transparentnejší a dôveryhodnejší prístup s cieľom zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie a účinné následné opatrenia; zdôrazňuje, že dôslednejšie uplatňovanie prístupu Komisie – najmä poukazovaním na odporúčania, ktoré zostávajú nevyriešené počas viacerých cyklov – by zvýšilo transparentnosť, presnosť a dôveryhodnosť monitorovacieho rámca;

171. zdôrazňuje, že v budúcnosti by sa mala venovať osobitná pozornosť tým členským štátom, v ktorých Komisia zistila závažné a systémové

porušenia, a vyzýva Komisiu, aby takéto prípady vo svojich odporúčaniach jasne vyčlenila a odlíšila;

172. opakuje svoju výzvu Komisii, aby rozšírila rozsah správy tak, aby zahŕňala všetky aspekty článku 2 Zmluvy o EÚ;

173. naliehavo vyzýva Komisiu, aby do svojich budúcich správ o právnom štáte zahrnula pilier o občianskej spoločnosti a pilier o boji proti všetkým formám nenávisti a diskriminácie, ako je zakotvené v článku 21 charty;

174. vyzýva Komisiu, aby do svojich budúcich správ o právnom štáte zahrnula ochranu akademickej a umeleckej slobody a opatrenia na boj proti dezinformáciám na online platformách domácimi alebo externými aktérmi v rámci piliera slobody médií; okrem toho vyzýva Komisiu, aby zahrnula zaznamenávanie a monitorovanie trestných činov z nenávisti do piliera justičných systémov;

175. opakuje svoju výzvu na zavedenie širších ukazovateľov, ako sú základné práva, rodová rovnosť, ochrana menšín a zraniteľných skupín a dodržiavanie medzinárodného práva;

176. pripomína, že ochrana menšín je súčasťou kodanských prístupových kritérií; zdôrazňuje, že na úrovni EÚ chýbajú právne záruky, ktoré by zabezpečili, že členské štáty budú dodržiavať záväzky v oblasti ochrany menšín prijaté počas prístupového procesu;

177. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila konzistentnejšie a komplexnejšie posúdenie integrity volieb v rámci piliera systému bŕzd a protiváh a vo všetkých kapitolách o jednotlivých krajinách, ktoré by zahŕňalo právny a inštitucionálny rámec, jeho praktické vykonávanie a kľúčové riziká; zdôrazňuje potrebu kontroly výskytu korupcie, zneužívania štátnych zdrojov a volebnej manipulácie; vyzýva na systematickú spoluprácu s Benátskou komisiou, OBSE/Úradom pre demokratické inštitúcie a ľudské práva a inými príslušnými medzinárodnými orgánmi a na riadne zohľadnenie ich odporúčaní v posúdeniach a odporúčaniach pre jednotlivé krajiny v správach o právnom štáte;

178. konštatuje, že v aktualizovanom kontrolnom zozname zásad právneho štátu Benátskej komisie sa uznáva, že umelá inteligencia a digitálne technológie môžu zvýšiť efektívnosť a prístupnosť verejnej správy a justičných systémov; zároveň zdôrazňuje, že ich využívanie verejnými orgánmi môže predstavovať významné riziká pre právnu istotu, rovnosť pred zákonom, transparentnosť a účinnú súdnu ochranu, ak neexistuje jasný právny základ, ľudský dohľad a spoľahlivé záruky; vyzýva Komisiu, aby tieto riziká riešila a zabezpečila, aby sa systémy umelej inteligencie zavádzali v plnom súlade s požiadavkami právneho štátu vrátane transparentnosti, zodpovednosti, nediskriminácie, proporcionality a účinných prostriedkov nápravy;

179. vyzýva Komisiu, aby sa pri vypracúvaní správy o právnom štáte zapojila do štruktúrovaného dialógu a rozsiahlych konzultácií s občianskou spoločnosťou a nezávislými orgánmi dohľadu a inštitúciami, ktoré pôsobia v oblasti demokracie, právneho štátu a základných práv;

180. vyzýva Komisiu, aby vždy, keď je to možné, vykonávala v členských štátoch návštevy na mieste, a nie virtuálne návštevy, pretože návštevy na mieste by mohli poskytnúť ucelenejší obraz o situácii na mieste v lepšom kontexte;

181. zdôrazňuje zásadnú úlohu miestnych a regionálnych orgánov v rámci fungovania demokracie a ako súčasti širšieho systému bŕzd a protiváh, ktorý je základom právneho štátu; uznáva, že miestne a regionálne orgány sú v prvej línii a priamo čelia výzvam a problémom, ktoré môžu ovplyvniť právny štát a vymožiteľnosť základných práv; zdôrazňuje, že je dôležité zabrániť neprimeranému zasahovaniu do miestnych a regionálnych samospráv a zachovať ich autonómiu, ktorá je chránená podľa článku 4 ods. 2 a článku 5 ods. 3 Zmluvy o EÚ, v ktorých sa regionálna a miestna samospráva uznáva ako súčasť ústavnej identity členských štátov, a podľa článku 41 charty o práve na dobrú správu vecí verejných;

182. je pevne presvedčený, že inštitúcie EÚ si musia plniť povinnosti týkajúce sa právneho štátu, a zdôrazňuje, že posudzovanie toho, ako inštitúcie EÚ dodržiavajú hodnoty zakotvené v článku 2 Zmluvy o EÚ, a to vrátane vnútornej konzistentnosti Únie pri presadzovaní týchto hodnôt vo všetkých jej politikách a vonkajších činnostiach, je nevyhnutné na zabezpečenie dôveryhodnosti a legitímnosti EÚ; domnieva sa, že inštitúcie EÚ musia ísť príkladom pri dodržiavaní najvyšších noriem právneho štátu; kritizuje vylúčenie stavu právneho štátu v rámci inštitúcií EÚ z rozsahu správy Komisie o právnom štáte 2025; žiada, aby sa do budúcich správ o právnom štáte zahrnula osobitná kapitola o dodržiavaní noriem právneho štátu zo strany EÚ, ktorá by bola založená na nezávislom mechanizme preskúmania;

183. vyzýva Radu, aby v súvislosti so svojím dialógom o právnom štáte, s procesom podľa článku 7, ako aj s nariadením o podmienenosti právnym štátom zabezpečila ich plnú transparentnosť, interaktívnosť a orientáciu na výsledky, a to aj vydávaním podrobných záverov a poskytovaním spätnej väzby k zisteniam Komisie a Parlamentu; vyjadruje poľutovanie nad neschopnosťou Rady dosiahnuť významný pokrok v prebiehajúcom postupe podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ a je presvedčený, že akékoľvek ďalšie oneskorenie konania Rady by predstavovalo porušenie zásady právneho štátu zo strany samotnej Rady,

184. naliehavo vyzýva Radu, aby zabezpečila, že vypočutia podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ sa budú konať aspoň raz za predsedníctvo; zdôrazňuje však, že táto minimálna frekvencia by sa nemala

považovať za strop a že takéto vypočutia by sa nemali obmedzovať len na formalitu, ktorá by predsedníctvu umožňovala splniť si svoje povinnosti zorganizovaním jediného formálneho zasadnutia bez toho, aby pokračovalo v zmysluplných následných opatreniach; vyzýva Radu, aby po každom vypočutí zverejnila komplexnú zápisnicu a poskytla konkrétne odporúčania a lehoty na ich vykonanie; trvá na tom, že Parlament by mal byť plne zapojený do všetkých konaní týkajúcich sa článku 7 Zmluvy o EÚ; zdôrazňuje, že aj v prípade, že Rada nie je jednomyseľná, nebráni sa jej v tom, aby pokračovala v postupe, najmä prijatím konkrétnych odporúčaní adresovaných dotknutému členskému štátu, najmä Maďarsku, a zdôrazňuje, že tento proces by sa nemal obmedziť na pravidelné vypočutia bez podstatných následných opatrení alebo konkrétnych výsledkov;

185. opakuje zistenia a odporúčania uvedené v jeho uznesení z 25. novembra 2025 o návrhu rozhodnutia Rady o určení podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená, zo strany Maďarska, berie na vedomie, že Komisia začala postup v prípade nesplnenia povinnosti proti Maďarsku za nedodržanie viacerých ustanovení Európskeho aktu o slobode médií, ako aj určitých požiadaviek podľa smerníc o audiovizuálnych mediálnych službách; zdôrazňuje, že generálna advokátka Juliane Kokott vo svojich návrhoch vo veci C-829/24, Komisia/Maďarsko, uviedla, že Maďarsko porušilo právo EÚ tým, že prijalo právne predpisy o ochrane národnej zvrchovanosti, ktoré môžu ohroziť základné zásady Únie, najmä pokiaľ ide o ochranu pred zahraničným politickým zasahovaním; zdôrazňuje, že generálna advokátka Tamara Ćapeta vo svojich návrhoch vo veci C-225/24, Parlament/Komisia, navrhla, aby Súdny dvor EÚ zrušil rozhodnutie Komisie odblokovať pozastavenie vyplácania finančných prostriedkov EÚ Maďarsku, čo vyvoláva obavy týkajúce sa dodržiavania podmienenosti právnym štátom;

186. vyzýva Komisiu, aby posilnila prepojenie medzi nástrojmi prevencie a nástrojmi reakcie a využila všetky dostupné nástroje na riešenie nedostatkov v oblasti právneho štátu vrátane postupov v prípade nesplnenia povinnosti, článku 7 Zmluvy o EÚ, všeobecného mechanizmu podmienenosti a horizontálnych základných podmienok v charte;

187. víta aktualizovaný zoznam kritérií právneho štátu, ktorý prijala Benátska komisia, a vyzýva Komisiu a Radu, aby ho plne začlenili do svojich rozhodovacích procesov; vyzýva Komisiu, aby preskúmala možnosti užšej spolupráce s Radou Európy na podporu acquis Rady Európy a EÚ v oblasti právneho štátu spoločne s členskými štátmi a v rámci nich, a to vo všetkých štyroch kapitolách jej výročnej správy o právnom štáte;

188. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila úplnú súdržnosť a konzistentnosť všetkých nástrojov na podávanie správ o právnom štáte vrátane

výročnej správy o právnom štáte, správ o rozširovaní a odporúčaní pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra; zdôrazňuje potrebu jednotnej metodiky a úzkej koordinácie medzi generálnymi riaditeľstvami;

189. nabáda členské štáty, aby podporovali kultúru právneho štátu prostredníctvom informačných kampaní, osvetových iniciatív a programov občianskej výchovy zameraných na demokraciu, právny štát a základné práva; zdôrazňuje potenciálny vplyv mylných informácií a dezinformácií na fungovanie demokracie a ochranu základných práv; nabáda členské štáty, aby vypracovali a vykonávali komplexné programy občianskej výchovy, ktoré budú podporovať pochopenie demokratických inštitúcií, právneho štátu a základných práv medzi občanmi všetkých vekových kategórií;

190. žiada Komisiu, aby preskúmala možnosť zverejniť v rovnakom čase všetky správy týkajúce sa právneho štátu alebo základných práv, ako sú výročné správy o dodržiavaní charty alebo správa agentúry FRA, aby sa umožnila súbežná diskusia o týchto otázkach; pripomína potrebu podobného procesu v oblasti demokracie; naliehavo vyzýva Komisiu, aby zabezpečila rozsiahle šírenie svojich zistení vo všetkých členských štátoch;

Ročný cyklus preskúmavania právneho štátu

191. zdôrazňuje, že EÚ vypracovala komplexný súbor nástrojov na ochranu právneho štátu; trvá na tom, že je nevyhnutná väčšia komplementárnosť medzi prácou každej inštitúcie EÚ a väčšia zodpovednosť za vykonávanie týchto nástrojov; zdôrazňuje, že opakované odvolávanie sa na potrebu nových nástrojov alebo dodatočných procesných prvkov nesmie slúžiť ako zámienka na nečinnosť alebo odvedenie pozornosti od plného nasadenia už dostupných nástrojov; zdôrazňuje, že dôveryhodnosť rámca EÚ pre právny štát nezávisí od zvyšovania počtu mechanizmov, ale od politickej vôle a operačnej kapacity využívať plný potenciál existujúcich mechanizmov a od toho, či samotné inštitúcie EÚ vo svojej činnosti plne dodržiavajú a presadzujú zásady právneho štátu;

192. konštatuje, že návrh integrovaného ročného cyklu preskúmavania právneho štátu, ktorý spomenula predsedníčka Komisie v prejave o stave Únie v roku 2025, a posilnenie prepojenia medzi rozpočtovými nástrojmi a právnym štátom vo viacročnom finančnom rámci Komisie na roky 2028 – 2034 sú prvky, ktoré sú v súlade s vlastnými návrhmi Parlamentu a potrebou dosiahnuť pokrok pri účinnom a jednotnom vykonávaní všetkých existujúcich nástrojov a posilňovaní spolupráce medzi inštitúciami EÚ;

193. nabáda na niekoľko zlepšení na základe správy Komisie o právnom štáte s cieľom posilniť kontinuitu, koordináciu a vplyv ročného cyklu preskúmania právneho štátu:

a) stanoviť konkrétny dátum pre každoročné zverejnenie správy Komisie o právnom štáte, pokiaľ možno v júni, s cieľom zabezpečiť väčšiu predvídateľnosť a umožniť účinné plánovanie práce Komisie aj príslušných zainteresovaných strán a zároveň poskytnúť primerané prechodné obdobie, aby sa nenarušil existujúci vnútorný harmonogram cyklu a aby sa zabezpečilo zachovanie dostatočného času a zdrojov;

b) začleniť do analýzy právneho štátu všeobecné oznámenie, ako aj posúdenia jednotlivých krajín, odkazy na medzinárodne uznávané ukazovatele a porovnateľné hodnoverné zdroje, ktoré umožňujú kvantitatívnejšie hodnotenie založené na údajoch a prispievajú k väčšej transparentnosti, porovnateľnosti a metodickej konzistentnosti v rámci nástrojov EÚ na monitorovanie právneho štátu;

c) zohľadniť význam porovnávacieho prehľadu EÚ v oblasti justície ako zdroja porovnávacích údajov;

d) zabezpečiť nestrannosť pri posudzovaní zo strany Komisie a následných opatreniach pri riešení otázok právneho štátu v členských štátoch; zabezpečiť nestranný proces hodnotenia v rámci Komisie a zapojiť príslušné generálne riaditeľstvo do prípravy správy; posilniť spoluprácu Komisie s EÚ a medzinárodnými orgánmi, aby mohla posúdiť dodržiavanie a presadzovanie zásad právneho štátu v rámci samotných inštitúcií EÚ;

e) zabezpečiť, aby odporúčania boli formulované jasne a presne;

f) objasniť metodiku, ktorou sa riadi formulovanie odporúčaní;

g) oddeliť odporúčania týkajúce sa závažných a systémových problémov od ostatných pripomienok, aby sa zdôraznili situácie, v ktorých existuje potenciálne riziko závažného a systémového porušovania zásad právneho štátu;

h) prepojiť odporúčania, ktoré boli identifikované ako závažné a systémové, s uvoľnením finančných prostriedkov, pričom vyplatenie by bolo podmienené preukázateľným pokrokom overeným vhodnými monitorovacími mechanizmami; jasne určiť odporúčania, ktoré majú vplyv na finančné záujmy EÚ, a riadne ich monitorovať podľa nariadenia o podmienenosti právnym štátom a iných rozpočtových nástrojov;

i) zhodnotiť nielen stupeň vykonania predchádzajúcich odporúčaní, ale v prípade potreby aj vydať nové odporúčania; neobmedzovať hodnotenie na meranie pokroku len vo vzťahu k predchádzajúcemu roku, za ktorý sa podávala správa, ale namiesto toho poskytnúť hodnotenie, ktoré odráža celkový vývoj od uverejnenia pôvodného odporúčania s cieľom poskytnúť jasné

východisko pre vykonávanie;

j) zahrnúť do každej kapitoly o jednotlivých krajinách v rámci správy o právnom štáte osobitnú časť o vykonávaní rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie a Európskeho súdu pre ľudské práva;

k) zahrnúť do analýzy osobitnú časť o transpozícii a vykonávaní právnych predpisov EÚ, ak sa týkajú ochrany právneho štátu;

194. zdôrazňuje, že v neskoršej fáze cyklu musí Parlament v plnej miere vykonávať svoje právomoci a výsady vyplývajúce zo zmlúv prostredníctvom svojho uznesenia, ktorým bude reagovať na správu Komisie o právnom štáte, čo by mohlo priniesť hmatateľnú pridanú hodnotu, a na tento účel navrhuje, aby uznesenie Parlamentu:

a) bolo prijaté najneskôr do marca, aby sa zabezpečilo, že jeho pripomienky sa budú môcť náležite zohľadniť;

b) lepšie využilo existujúce štruktúry, najmä monitorovaciu skupinu pre demokraciu, právny štát a základné práva (DRFMG), na usporiadanie vypočutí a zisťovacích misií na základe problémov zistených Komisiou, ktoré by následne mohli prispieť k vypracovaniu správy Komisie;

c) zhromaždilo najdôležitejšie zistenia vyplývajúce zo správy Komisie, monitorovacích činností DRFMG, výročných dialógov Rady a príspevkov organizácií občianskej spoločnosti;

d) vyzdvihlo najlepšie postupy zistené počas každoročného zasadnutia medziparlamentného výboru pre právny štát s cieľom podporiť členské štáty pri vykonávaní konkrétnych odporúčaní;

e) posúdilo vykonávanie predchádzajúcich ročných odporúčaní Komisie počas nasledujúcich rokov a identifikovalo trendy a pozitívny alebo negatívny vývoj;

f) zahŕňalo podrobnú analýzu všetkých krajín, v prípade ktorých bol aktivovaný postup podľa článku 7 alebo v prípade ktorých Komisia vo svojich správach zistila vážne a systémové problémy týkajúce sa právneho štátu;

195. žiada, aby Komisia v záverečnej fáze cyklu poskytla okrem výročnej správy o právnom štáte predloženej na júnovej plenárnej schôdzi aj následné štruktúrované informácie o tom, ako boli zohľadnené uznesenia a odporúčania Európskeho parlamentu; okrem toho vyzýva na osobitnú výmenu názorov o týchto následných opatreniach s Výborom pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci;

196. žiada Radu, aby náležite zohľadnila zistenia a odporúčania uvedené v správe Komisie o právnom štáte a v uznesení Európskeho parlamentu

prijatom v reakcii na ňu; zdôrazňuje, že tieto závery a odporúčania by sa mali náležite zohľadniť v rokovaniach a následných opatreniach Rady a mali by sa systematicky začleňovať do jej hodnotenia prebiehajúcich postupov podľa článku 7 Zmluvy o EÚ;

°

° °

197. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.